

**QUICKSCAN WET NATUURBE-
SCHERMING MIDDENGEBIED
ZUIDPLASPOLDER**

ATKB

voor natuur
en leefomgeving

QUICKSCAN WET NATUURBESCHERMING MIDDENGEBIED ZUID- PLASPOLDER

Kenmerk: 20231439
Versie: 1
Datum: 11-12-2023
Auteur: M. (Matthijs) Reichert en T. (Timo) den Ouden
Projectleider: L. (Lidia) Gerrits
Veldwerk: M. (Matthijs) Reichert en T. (Timo) den Ouden
Kwaliteitscontrole: L. (Lidia) Gerrits
Opdrachtgever: Gemeente Zuidplas
Raadhuisplein 1
2914 KM
Nieuwerkerk aan den IJssel

Dit rapport is digitaal gegenereerd en derhalve niet voorzien van een handtekening. De inhoud van de rapportage is aantoonbaar gecontroleerd en vrijgegeven.

© ATKB voor natuur en leefomgeving. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding.
Foto's: ATKB.

INHOUD

1.	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doel	1
1.2	Kwaliteitstoetsing	1
1.3	Leeswijzer	2
2.	Plangebied en initiatief	3
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	3
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	4
3.	Juridisch kader	6
3.1	Soortenbescherming	6
3.2	Gebiedsbescherming via Wnb	7
3.3	Planologische gebiedsbescherming	7
3.4	Bescherming houtopstanden	8
4.	Onderzoeksmethode	9
4.1	soortenbescherming	9
4.2	Gebiedsbescherming en houtopstanden	9
5.	Resultaten soortenbescherming	10
5.1	Flora	10
5.2	Broedvogels cat. 1 t/m 4	11
5.3	Broedvogels cat. 5	14
5.4	Overige broedvogels	16
5.5	Vleermuizen	17
5.6	Grondgebonden zoogdieren	20
5.7	Amfibieën	21
5.8	Reptielen	22
5.9	Vissen	22
5.10	Vlinders, libellen en overige ongewervelden	23
5.11	Invulling zorgplicht	23
6.	Effectanalyse gebiedsbescherming	25
6.1	Natura 2000	25
6.2	Planologische gebiedsbescherming	26
7.	Beschermde houtopstanden	27
8.	Conclusies en vervolgstappen	28
8.1	Soortenbescherming	28
8.2	Gebiedsbescherming en houtopstanden	30
9.	Literatuur	31

BIJLAGEN

- Bijlage 1 Plan van aanpak nader onderzoek
- Bijlage 2 Verblijfplaatsen broedvogels Cat. 1 t/m 4
- Bijlage 3 Verblijfplaatsen broedvogels Cat. 5
- Bijlage 4 Verblijfplaatsen vleermuizen
- Bijlage 5 Leefgebied grondgebonden zoogdieren
- Bijlage 6 Leefgebied amfibieën
- Bijlage 7 Leefgebied reptielen
- Bijlage 8 Leefgebied vissen
- Bijlage 9 Leefgebied grote vos
- Bijlage 10 Leefgebied platte schijfhoren

I. INLEIDING

I.1 AANLEIDING EN DOEL

Gemeente Zuidplas heeft het voornemen om op haar grondgebied een (grootschalige) locatie met ongeveer 8.000 woningen en voorzieningen te ontwikkelen. Eerst wordt fase 1 van het plangebied ontwikkeld, dit gaat om 2300 woningen en voorzieningen, bedrijventerrein, bosgebied en een energielandschap (zonneweide). Deze grootschalige ontwikkeling vindt gefaseerd plaats. In dit rapport wordt fase 1 van het project behandeld.

Om te bepalen of de voorgenomen plannen (mogelijk) leiden tot een overtreding van de huidige natuurwetgeving, is een quickscan Wet natuurbescherming (Wnb) uitgevoerd. De quickscan is een verkennende toets om na te gaan of door uitvoering van de voorgenomen plannen mogelijk overtreding van de Wnb (soortenbescherming en bescherming Natura 2000-gebieden) of planologische gebiedsbescherming optreedt. Daarnaast wordt het project aan het onderdeel houtopstanden uit de Wet natuurbescherming getoetst. Het doel van de quickscan is geformuleerd in enkele onderzoeksvragen.

Onderzoeksvragen t.a.v. soortenbescherming.

- Welke Wnb-beschermde soorten maken (mogelijk) gebruik van de planlocatie?
- Wat zijn de effecten van de voorgenomen werkzaamheden op deze beschermde soorten?
- Is aanvullend ecologisch onderzoek naar één of meerdere soorten noodzakelijk?
- Welke voorzorgsmaatregelen en/of vervolgstappen dienen genomen te worden om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen?

Onderzoeksvragen t.a.v. gebiedsbescherming en houtopstanden.

- Ligt het plangebied in of nabij een Natura 2000-gebied, het NNN of binnen belangrijke weidevogelgebieden?
- Kunnen negatieve effecten op beschermde gebieden bij voorbaat worden uitgesloten?
- Is een aanvullende toetsing aan de gebiedsbescherming (voortoets, passende beoordeling en/of Nee, tenzij-toets) noodzakelijk?
- Zijn vervolgstappen noodzakelijk wat betreft het onderdeel houtopstanden?

Kader

Er wordt tijdens de quickscan een volledige beoordeling van de geschiktheid van het plangebied als leefgebied voor beschermde soorten uitgevoerd. Een quickscan is echter geen volledig ecologisch onderzoek naar alle mogelijk voorkomende soorten, in de daarvoor geschikte perioden van het jaar. Hierdoor is een quickscan vaak niet voldoende als onderbouwing van een eventuele aanvraag voor een ontheffing op de Wnb. Indien uit de quickscan echter blijkt dat geen noodzaak bestaat tot nader onderzoek of een ontheffing, is een quickscan een afdoende ecologische onderbouwing voor het bevoegd gezag. Dit geldt ook als de quickscan onderdeel vormt van de ruimtelijke onderbouwing van een bestemmingsplan.

De bevindingen uit de quickscan Wnb zijn 5 jaar geldig, tenzij het gebied in de tussentijd dermate is gewijzigd dat er ander biotoop is ontstaan.

I.2 KWALITEITSTOETSING

De quickscan is uitgevoerd door een ervaren ecooloog van ATKb. De ecooloog voldoet aan de definitie die Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) hanteert van een ter zake kundige voor het opstellen van

toetsingen aan de Wnb. Daarnaast is ATKB aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB); een brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. De quickscan is opgesteld conform de definitielijst van het NGB.

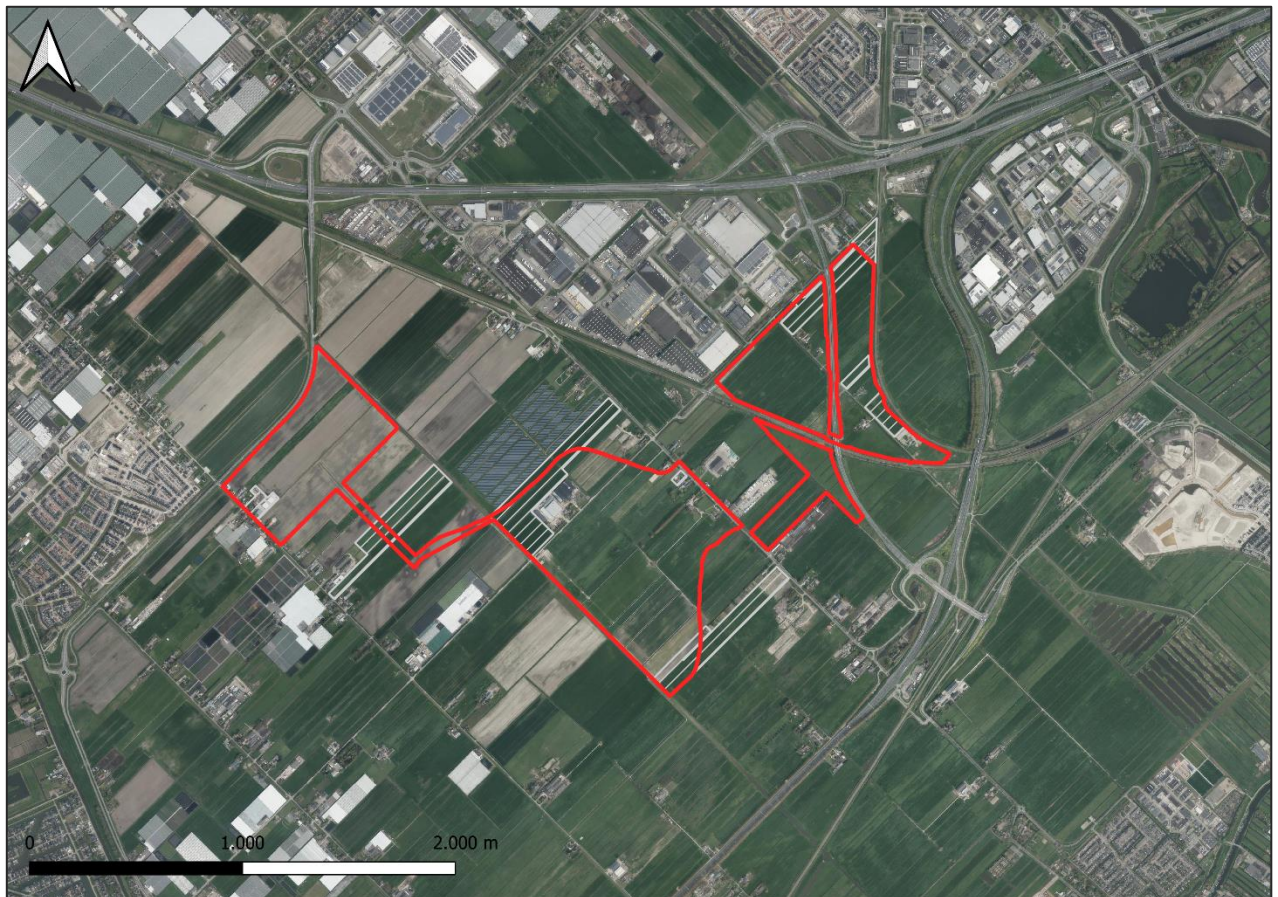
I.3 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 is een beschrijving van het plangebied weergegeven en de uit te voeren werkzaamheden zijn hier benoemd. Hoofdstuk 3 geeft het juridisch kader weer, waaraan getoetst is. In hoofdstuk 4 is de wijze waarop de quickscan Wnb is uitgevoerd, beschreven. Hoofdstuk 5 gaat in op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten. Hierbij worden globaal de effecten bepaald van het plan op de beschermde soorten die (mogelijk) gebruik maken van het plangebied. Vervolgens worden ook beknopt maatregelen voorgesteld om zorgvuldig te handelen ten aanzien van beschermde soorten. In hoofdstuk 6 is een beknopte toetsing aan de gebiedsbescherming opgenomen en in hoofdstuk 7 is beknopt getoetst aan het onderdeel houtopstanden. In hoofdstuk 8 zijn (middels beantwoording van de onderzoeksvragen uit paragraaf 1.1) de conclusies en aanbevelingen uit voorliggend rapport op een rij gezet.

2. PLANGEBIED EN INITIATIEF

2.1 LIGGING EN BESCHRIJVING PLANGEBIED

Het plangebied betreft een gedeelte van het middengebied van de Zuidplaspolder gelegen in gemeente Zuidplas, Gorinchem (zie Figuur 1). Fase 1 heeft een oppervlakte van circa 162 ha. Het plangebied is gelegen tussen Waddinxveen, Moordrecht en Zevenhuizen en bestaat uit agrarisch gebied en daarbij behorende bebouwing. De aanwezige wegen zijn de Middelweg, Vijfde Tochtweg, Zuidelijke Dwarsweg en Knibbelweg. Daarnaast wordt het plangebied doorsneden door de N457 en twee spoorlijnen. Het agrarische gebied bestaat voornamelijk uit grasland en enkele aardappel- en maïsakkers. De bebouwing bestaat uit (oude) schuren, woningen en loodsen. Beplanting in de vorm van bomen en struiken is aanwezig in tuinen. Daarnaast zijn er bomenrijen van knotwilgen of populieren aanwezig. Op enkele locaties langs het spoor en langs watergangen staan rietkragen van enkele meters breed. In het plangebied is een groot aantal sloten aanwezig welke zijn begroeid met riet en andere waterplanten zoals gele lis. De sloten worden door de watergangen Vierde Tocht en Vijfde Tocht verbonden met de Ringvaart en Hollandsche IJssel in het oosten. Voor foto's zie Figuur 2. Aangezien het plangebied van fase 1 gedeeltelijk is gelegen op grondeigendom van particulieren, ontbreekt het ecologisch onderzoek in sommige delen van het plangebied van fase 1. De grijs gearceerde gebieden in figuur 1 zijn niet onderzocht omdat hiervoor geen toestemming is verleend door de grondeigenaren.

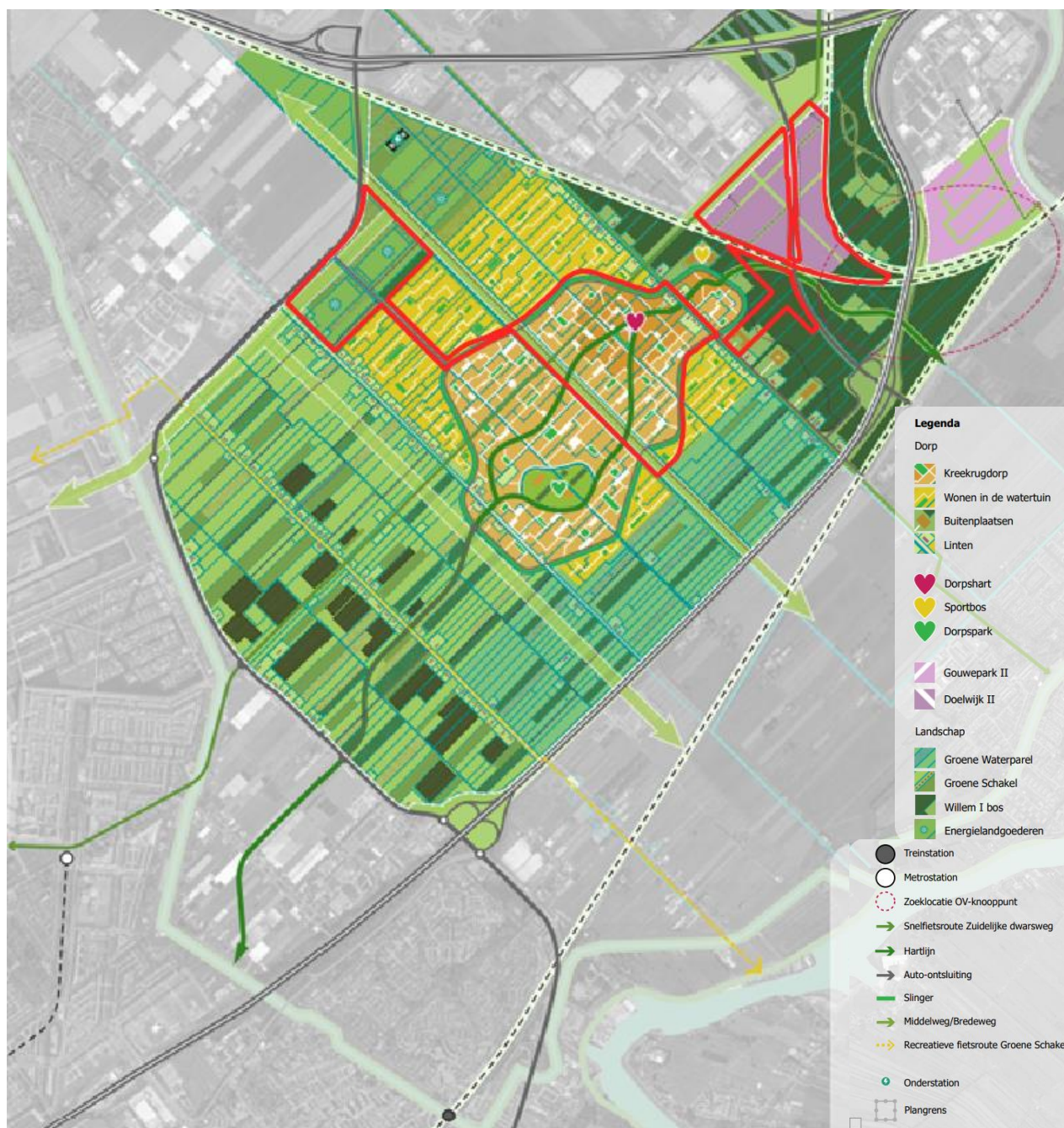
Figuur 1. Globale ligging plangebied (rood omlijnd). (bron ondergrond: PDOK)

Figuur 2. Huidige situatie plangebied. Van linksboven naar rechtsonder: Graslandperceel met sloot en rietkraag langs het spoor, voorbeeld van een van de woningen met omliggende tuin, bomenrij van knotwilgen en de watergang Vierde Tocht. (bron: veldbezoeken 24 okt - 8 nov 2023)

2.2 VOorgenomen Ontwikkeling

Gemeente Zuidplas is voornemens om de Zuidplaspolder te ontwikkelen in een gebied waar ruimte is voor woningen, industrie, natuur en energie. Het is duidelijk dat voor de realisatie van deze ontwikkelingen er grootschalige ingrepen worden gedaan in de Zuidplaspolder. Voorbeelden hiervan zijn het dempen van sloten, slopen van gebouwen en verwijderen van aanwezige groenstructuren. Op dit moment is bij ATKB nog niet duidelijk welke werkzaamheden waar gaan plaatsvinden. In de rest van het rapport wordt rekening gehouden met een 'worst case scenario', waarbij de sloop van gebouwen, verwijderen van groenstructuren en dempen van sloten noodzakelijk is. In Figuur 3 is een weergave opgenomen van de toekomstige situatie in de Zuidplaspolder.

Figuur 3. Inrichtingsplan voorgenomen ontwikkeling Zuidplaspolder met rood omlijnd het plangebied van fase 1 (bron: Masterplan Middengebied).

3. JURIDISCH KADER

Deze quickscan is gebaseerd op de huidige Wnb. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de werking van deze wet en de relevantie hiervan in dit onderzoek. Echter gaat op 1 januari 2024 een nieuwe wet van kracht, namelijk de Omgevingswet. Vanaf deze datum is deze wet van toepassing op de ontwikkelingsplannen voor de Zuidplaspolder. Deze wet is op grote lijnen vergelijkbaar met de Wnb, op enkele uitzonderingen na. Soorten van de rode lijst welke momenteel zijn vrijgesteld van de Wnb worden in de Omgevingswet wel beschermd onder de specifieke zorgplicht. De invulling hiervan is nog niet uitgewerkt door het bevoegd gezag. De specifieke zorgplicht kan in het eventuele nader onderzoek worden meegenomen.

3.1 SOORTENBESCHERMING

Algemeen

Via de Wet natuurbescherming (Wnb) is de bescherming van diverse inheemse planten en dieren in Nederland vastgelegd. Naast de algemeen geldende zorgplicht voor alle in het wild levende planten en dieren (artikel 1.11 van de Wnb), geldt voor een aantal soorten een aanvullend beschermingsregime. Deze aanvullend beschermde soorten zijn onderverdeeld in drie groepen, namelijk:

- vogels (artikel 3.1, alle soorten uit de Europese Vogelrichtlijn);
- overige strikt beschermde soorten, waaronder soorten uit de Europese Habitatrichtlijn (artikel 3.5, dit betreffen o.a. vleermuizen);
- nationaal beschermde soorten, waaronder soorten uit de Rode Lijst (artikel 3.10).

Het is volgens de Wnb niet toegestaan om (het leefgebied van) beschermde soorten aan te tasten. Dit is vastgelegd middels verbodsbepalingen: activiteiten die schadelijk zijn voor beschermde dier- en plantsoorten zijn verboden¹.

Vrijstelling binnen provincie Zuid-Holland

Provincies hebben de bevoegdheid om middels een provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten in het kader van bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkeling. In het geval van de provincie Zuid-Holland worden de volgende nationaal beschermde soorten vrijgesteld: bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker, bastaardkikker, aardmuis, bosmuis, bunzing, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, hermelijn, huisspitsmuis, konijn, ree, rosse woelmuis, veldmuis, vos, wezel en woelrat. (bron: Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland, d.d. 9 november 2016)

Voorzorgsmaatregelen en zorgplicht

Een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb is soms te voorkomen door (voorafgaand aan de werkzaamheden) voorzorgsmaatregelen te treffen. Deze voorzorgsmaatregelen zijn gericht op het behoud van de functionaliteit van de groeiplaats van flora en de voortplanting- en/of vaste rust- en verblijfplaats van fauna. Daarnaast voorkomen de voorzorgsmaatregelen de negatieve gevolgen van een activiteit op individuen (o.a. doding en verwonding).

¹ In artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming wordt meerdere malen gesproken over het verbod tot **opzettelijke** handelingen (o.a. opzettelijke doding, verstoring en vernieling). Binnen de Wet natuurbescherming omvat de term 'opzettelijk' tevens voorwaardelijk opzet, waardoor (evenals onder de voormalige Flora- en faunawet) een groot aantal handelingen onder de verbodsbepalingen vallen. In verband met de leesbaarheid wordt de term 'opzettelijk' in voorliggende rapportage niet meer aangehaald. Uiteraard wordt dit (in de situaties waarvoor dit van toepassing is) wel bedoeld.

Tevens geldt te allen tijde de zorgplicht. Dit betekent dat men bij het planvoornemen rekening dient te houden met de (potentieel) aanwezige beschermde soorten. Daarnaast dient men rekening te houden met de van bescherming vrijgestelde soorten in de provincie Zuid-Holland en overige in het wild levende flora en fauna. Dit houdt in dat de initiatiefnemer redelijkerwijs alles in het werk stelt om schade aan in het wild levende flora en fauna te voorkomen.

Ontheffingsplicht

Een ontheffingsplicht (artikel 3.3, 3.8 en 3.10 uit de Wnb) is van toepassing als een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wnb niet kan worden voorkomen door het nemen van voorzorgsmaatregelen.

Het is mogelijk om met een goed onderbouwd projectplan een ontheffing aan te vragen bij de desbetreffende provincie (in deze de provincie Zuid-Holland, de uitvoerende instantie is omgevingsdienst Haaglanden). De provincie (het bevoegd gezag) toetst de aanvraag vervolgens aan drie criteria:

- Voldoet het planvoornemen aan één van de in de wet genoemde belangen?
- Is een 'andere bevredigende oplossing' mogelijk?
- Doet de ontheffing afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort?

3.2 GEBIEDSBESCHERMING VIA WNB

Via de Wnb is tevens de bescherming van Natura 2000-gebieden vastgelegd. De Wnb stelt dat het verboden is om zonder vergunning van Gedeputeerde Staten een project te realiseren dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied.

Voor projecten die een significant negatief effect kunnen hebben op de doelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd en is een vergunningaanvraag noodzakelijk. Middels een voortoets kan worden onderzocht of significant negatieve effecten op voorhand kunnen worden uitgesloten. Indien dit het geval is, zijn een passende beoordeling en vergunningsaanvraag niet noodzakelijk. Indien significant negatieve effecten als gevolg van de projectdepositie in de voortoets niet kunnen worden uitgesloten, zijn een passende beoordeling en vergunningsaanvraag wél noodzakelijk.

Naast plannen in of nabij Natura 2000-gebieden, kunnen ook plannen op grotere afstand van Natura 2000-gebieden significant negatieve effecten op kwalificerende habitats en/of soorten tot gevolg hebben:

- Plannen kunnen (ook op relatief grote afstand van Natura 2000-gebieden) nadelige effecten hebben door toename van stikstofdepositie op stikstofgevoelige habitats binnen Natura 2000-gebieden. Een toename van meer dan 0,00 mol N/ha/jr vraagt om een nadere ecologische beoordeling van de gevolgen.
- Plannen kunnen een negatief effect hebben op (leefgebied van) kwalificerende soorten buiten een Natura 2000-gebied, waardoor nadelige effecten optreden op de doelstellingen van het betreffende Natura 2000-gebied. Dit kan het geval zijn wanneer het foerageergebied van een kwalificerende soort van een Natura 2000-gebied binnen het plangebied ligt. Effecten op het foerageergebied kunnen leiden tot afname van aantallen binnen het Natura 2000-gebied (bijvoorbeeld bij bruine kiekendief, kleine zwanen, ganzen).

3.3 PLANOLOGISCHE GEBIEDSBESCHERMING

Binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen was dit de EHS) geldt het 'Nee, tenzij'-beschermingsregime. Significante aantasting van de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN (per saldo) is niet toegestaan, tenzij sprake is van een groot openbaar belang en er geen alternatieven zijn. De wezenlijke waarden en

kenmerken van het NNN zijn onder andere bodemkenmerken, landschappelijke waarden en natuurwaarden. Eventuele schade moet worden gemitigeerd, of (indien mitigatie niet mogelijk is) worden gecompenseerd.

Naast het NNN zijn in sommige provincies weidevogelgebieden, gebieden met strategische reserveringen voor natuur, groene ontwikkelingszones en dergelijke aangewezen. Binnen dergelijke gebieden geldt doorgaans (evenals het geval is voor het NNN) het Nee, tenzij-regime. De toetsing aan planologisch beschermde gebieden beperkt zich tot het onderdeel Natuurnetwerk, weidevogelgebieden en/of ganzenfoerageergebieden.

3.4 BESCHERMING HOUTOPSTANDEN

Volgens artikel 4.2 Wnb is het verboden een houtopstand buiten de bebouwde kom geheel of gedeeltelijk te vellen zonder melding bij het bevoegd gezag. Bovendien geldt een herplantplicht. Een houtopstand beslaat 10 are of meer of is een rijbeplanting van meer dan 20 bomen en moet aan een aantal voorwaarden voldoen. Voor houtopstanden binnen de bebouwde kom is de Wnb niet van toepassing, maar geldt het beleid van de gemeente waarbinnen de projectlocatie gelegen is. Voor een aantal gevallen geldt een uitzondering:

- het betreft een houtopstand op een erf of in een tuin;
- het betreft een houtopstand van fruitbomen of een windscherm rondom fruitbomen;
- het betreft naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- het betreft kweekgoed;
- het betreft populieren of wilgen als wegbeplanting, beplanting langs waterwegen of eenrijige beplanting langs landbouwgrond;
- het betreft het dunnen van een houtopstand;
- het betreft een houtopstand van uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - o ten minste eens per 10 jaar wordt geoogst;
 - o bestaat uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter;
 - o is aangelegd na 1 januari 2013.

4. ONDERZOEKSMETHODE

In onderstaand hoofdstuk wordt kort per onderdeel van de natuurwetgeving toegelicht hoe de toetsing is uitgevoerd.

4.1 SOORTENBESCHERMING

Het onderdeel soortenbescherming betreft een eenmalige beoordeling van het plangebied, waarin globaal wordt gekeken naar aanwezige en te verwachten (beschermde) soorten. Hiertoe worden een literatuur- en veldonderzoek uitgevoerd.

4.1.1 BRONNENONDERZOEK

Het bronnenonderzoek heeft tot doel een beeld te krijgen van (eventueel) aanwezige Wnb-beschermde soorten in (de omgeving van) het plangebied.

Voor het bronnenonderzoek is gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF); dit is de meest complete databank in Nederland met verspreidingsinformatie van flora en fauna. Ten aanzien van flora is een zoekgebied van circa 10 kilometer rondom het plangebied gehanteerd. Voor fauna is een zoekgebied van circa 3 kilometer rondom het plangebied gehanteerd. De NDFF is geraadpleegd op 16 oktober 2023. Hierbij zijn waarnemingen tot 10 jaar terug ingezien.

Aangezien ook de NDFF niet volledig is, is tevens gebruik gemaakt van informatie uit overige beschikbare vakliteratuur en eigen soort- en gebiedskennis (expert judgement).

4.1.2 VELDONDERZOEK

Het veldonderzoek heeft tot doel te bepalen of de beschermde soorten die in de omgeving van het plangebied (kunnen) voorkomen (deze volgen uit het literatuuronderzoek) tevens in het plangebied (kunnen) voorkomen.

In de periode 24 oktober t/m 8 november is het veldwerk uitgevoerd. In deze periode zijn vier veldbezoeken uitgevoerd door twee ecologen. Hierbij was sprake van wisselvallig weer, met veel wind en regen. Tijdens het veldbezoek is gekeken naar de geschiktheid van het plangebied als groeiplaats/verblijfplaats voor (in de omgeving aanwezige) beschermde soorten. Tevens is tijdens het veldbezoek gelet op de aanwezigheid van beschermde soorten en sporen hiervan (zoals uitwerpselen, pootafdrukken, vraatsporen en aanwezige (oude) nesten / verblijfplaatsen).

4.2 GEBIEDSBESCHERMING EN HOUTOPSTANDEN

In de quickscan is een beknopte beoordeling opgenomen ten aanzien van gebiedsbescherming. Hierbij wordt getoetst hoe de invloedssfeer van het planvoornemen ten opzichte van de beschermde gebieden gelegen is. Bepaald wordt of er eventuele negatieve effecten van het planvoornemen op Natura 2000-instandhoudingsdoelen of wezenlijke kenmerken of waarden van planologisch beschermde gebieden zijn te verwachten. Daarbij wordt aangegeven of een aanvullende effectanalyse (zoals een voortoets, Nee, tenzij-toets of AERIUS-berekening) benodigd is.

Ten slotte is beknopte toetsing uitgevoerd ten aanzien van het onderdeel houtopstanden. Hier is, in het geval van rooi- en kapwerkzaamheden, getoetst of een overtreding van de Wet natuurbescherming als gevolg van het voornemen aan de orde is.

5. RESULTATEN SOORTENBESCHERMING

De onderstaande effectenanalyse richt zich op de aanwezigheid van beschermde soorten en op de overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van de beschermde soorten (Wnb-artikelen, 3.1, 3.5 en 3.10) die mogelijk hun leefgebied hebben binnen het plangebied. Daarnaast worden benodigde vervolgstappen benoemd om negatieve effecten te voorkomen. Ten slotte wordt de algemeen geldende zorgplicht behandeld, welke geldt voor alle in het wild levende planten en dieren (Wnb-artikel 1.11) die mogelijk binnen het plangebied voorkomen. Voor elke behandelde soortgroep is in kaart gebracht waar mogelijk beschermde natuurwaarden voorkomen binnen het plangebied. Deze kaarten zijn terug te vinden in Bijlage 2 t/m 7. Met nader onderzoek kan worden achterhaald of deze natuurwaarden hier ook daadwerkelijk aanwezig zijn.

5.1 FLORA

RESULTATEN

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende beschermde soorten voorkomen:

Tabel 1 Aanwezige beschermde soorten flora binnen 10km van het plangebied.

Dreps
Glad biggenkruid
Groot spiegelklokje
Kartuizer anjer
Kleine wolfsmelk
Kluwenklokje
Knolspirea
Kruiptijm
Muurbloem
Naakte lathyrus
Schubvaren
Smalle raai
Tengere veldmuur
Wilde ridderspoor
Wolfskers

Uit het veldonderzoek blijkt dat het plangebied bestaat uit intensief landbouwgebied. Dit landschap en de hierin voorkomende elementen is in Nederland algemeen. Planten beschermd onder de Wnb zijn over het algemeen zeldzaam en vereisen specifieke groeiomstandigheden die niet veel in Nederland voorkomen. Zo hebben ook de bovengenoemde soorten uit het literatuuronderzoek vrij specifieke eisen aan de groeiomstandigheden, die doorgaans niet te vinden zijn in intensief landbouwgebied. Deze specifieke omstandigheden betreffen vaak voedsel- en stikstofarme omstandigheden welke door de bemesting in het plangebied niet aanwezig zijn. Hierdoor zijn de meeste van bovengenoemde soorten uitgesloten van het plangebied. Daarnaast zijn alleen waarnemingen van bovengenoemde soorten bekend van buiten het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn de soorten niet waargenomen.

In de buurt van het plangebied bevinden zich wel geschikte groeiplaatsen voor de soorten smalle raai en tengere veldmuur. Deze soorten groeien op stenige plekken, welke aan het plangebied grenzen in de vorm van spoorlijnen. Van deze soorten zijn in de buurt van het plangebied waarnemingen bekend op de spoorlijnen. De

spoorlijnen maken geen deel uit het plangebied waar de werkzaamheden aan de Zuidplaspolder zullen plaatsvinden. Hierdoor is uitgesloten dat groeiplaatsen van smalle raai en tengere veldmuur worden vernietigd.

Daarnaast groeit kleine wolfsmelk op matig stikstofrijke, kalkhoudende plaatsen. Vaak bevindt deze soort zich op graanakkers, spoorlijnen en akkers waar hakvruchten worden geteeld. In het plangebied zijn deze elementen aanwezig in de vorm van aardappelvelden en graanakkers. De kleine wolfsmelk is niet waargenomen binnen het plangebied, maar zou op een van deze plaatsen kunnen voorkomen.

EFFECTEN

Als gevolg van werkzaamheden waarbij aardappelvelden of graanakkers verdwijnen worden mogelijke groeiplaatsen van kleine wolfsmelk beschadigd of vernield. Hierdoor is sprake van overtreding van de Wnb (artikel 3.5, lid 5 of artikel 3.10, lid 1c).

VERVOLGSTAPPEN

Indien werkzaamheden uitgevoerd worden in de tarwe- en aardappelvelden dan dient er nader onderzoek naar groeiplaatsen van kleine wolfsmelk te worden uitgevoerd. Het is niet duidelijk op welke percelen in de toekomst aardappels of graan wordt geteeld. Indien uit het onderzoek blijkt dat kleine wolfsmelk aanwezig is en de groeiplaats verloren gaat, zal een ontheffing verkregen dienen te worden.

5.2 BROEDVOGELS CAT. I T/M 4

Categorie 1-4 broedvogels betreffen broedvogels waarvan de nesten aangewezen zijn als jaarrond beschermde nesten.

RESULTATEN

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende broedvogels met jaarrond beschermde nesten voorkomen. De oehoe is rond 2019 door een bewoner waargenomen.

Tabel 2 Aanwezige broedvogelsoorten cat. 1 t/m 4 binnen 4km van het plangebied.

Boomvalk
Buizerd
Gierzwaluw
Grote gele kwikstaart
Havik
Huismus
Kerkuil
Oehoe
Ooievaar
Ransuil
Slechtvalk
Sperwer
Steenuil

Het plangebied vormt voor al deze soorten geschikt leefgebied in de vorm van ten minste foerageergebied.

Uit het veldonderzoek blijkt dat er mogelijk geschikte nest- en rustlocaties van categorie 1 t/m 4 broedvogels aanwezig zijn. Daarnaast zijn er bestaande functies aangetroffen. De beschermde functies worden per soort behandeld.

Boomvalk

De boomvalk komt voornamelijk voor in open landschappen, waar het nestelt in oude kraaien- of ekternesten. Boomvalk is tijdens het veldonderzoek niet aangetroffen in het plangebied. Echter is het veldonderzoek uitgevoerd in een ongeschikte periode (eind okt-begin nov) om boomvalken waar te nemen, aangezien deze overwinteren in Afrika. Er zijn wel kraaien- en ekternesten waargenomen waardoor geschikte nestlocaties aanwezig zijn. Het agrarische gebied vormt geschikt foerageergebied voor de boomvalk.

Buizerd

De buizerd is een roofvogelsoort van bos- en cultuurlandschappen en nestelt in grote horsten die ze vaak in grote bomen bouwen. In het plangebied is een paar buizerds inclusief nest waargenomen. Het nest was aanwezig in een van de populieren haaks op de Middelweg (zie bijlage 2). Hiernaast zijn geen waarnemingen van nesten of buizerds gedaan. Het plangebied vormt geschikt foerageergebied voor de buizerd.

Gierzwaluw

De gierzwaluw is een zwaluwsoort die in de zomermaanden vanuit Afrika naar Nederland komt om jongen groot te brengen. Dit doen ze in Nederland uitsluitend in gebouwen. Hier broeden ze bijvoorbeeld onder dakpannen of in speciale neststenen. Tijdens het veldonderzoek is geïnterviewd welke gebouwen potentieel geschikt zijn als nestlocatie voor gierzwaluw. In bijlage 2 zijn deze gebouwen ingetekend.

Grote gele kwikstaart

De grote gele kwikstaart komt voornamelijk voor in beek begeleide bossen maar in Nederland ook wel langs andere watergangen zoals kanalen en soms sloten met bos in de nabijheid. Hier nestelt hij in een nis in de muur, onder een brug of bijvoorbeeld onder boomwortels. Echter heeft het plangebied vanwege de openheid van het landschap geen geschikte broedlocaties. Uit het literatuuronderzoek blijkt dat de grote gele kwikstaart 64 keer is waargenomen in de periode 2018-2023. Echter zijn deze waarnemingen bijna uitsluitend gedaan buiten de broedperiode van de grote gele kwikstaart. Hierbij gaat het om overwinterende exemplaren. De grote gele kwikstaart broedt 's zomers in Nederland en is 's winters soms pleisterend aanwezig. Er zijn slechts twee waarneming gedaan binnen de broedperiode, deze waren op 29 maart in 2022 en 2023. In combinatie met het ontbreken van geschikte broedlocaties kan hierdoor worden uitgesloten dat de grote gele kwikstaart broedlocaties binnen het plangebied heeft.

Havik

De havik is een roofvogelsoort van parken en bossen, waar hij in grote nesten tot broeden komt. De havik broedt ten zuidwesten (populierenbos) en ten zuidoosten (elzenbroekbos) van het plangebied in bosschages. Uit het literatuuronderzoek blijkt dat de havik is waargenomen in het plangebied. Waarschijnlijk gaat dit om foeragerende dieren. Het foerageergebied van de havik is tot honderden hectaren groot. Er wordt niet verwacht dat de havik op dit moment een nest in het plangebied heeft. Echter zijn op de boerenerven bosschages en grote bomen aanwezig waarin de havik tot broeden zou kunnen komen. De havik is niet uit te sluiten van het plangebied.

Huismus

De huismus is net zoals de gierzwaluw in de broedperiode sterk gebonden aan gebouwen. Hier broedt hij hoofdzakelijk onder dakpannen, meestal een van de onderste rijen van een gebouw. Speciale nestkasten of neststenen zijn ook geschikt voor de huismus. Deze zijn ook aanwezig in het plangebied. Daarnaast is de huismus afhankelijk van schuilplekken (ook wel 'kwetterplekken' genoemd) nabij de nestlocatie. Deze schuilplekken komen in het plangebied voor in de vorm van heggen en groenblijvende struiken. De geschikte nestlocaties en schuilplekken van huismus zijn ingetekend in bijlage 2. De huismus is tijdens het veldonderzoek in meerdere tuinen waargenomen. Op de Knibbelweg was een groep van circa 25 individuen aanwezig.

Kerkuil

Volgens het literatuuronderzoek komt de kerkuil voor in het plangebied. Tijdens de veldbezoeken zijn meerdere geschikte nest- en roestplekken voor kerkuil gezien in schuren. Volgens bewoners is een kerkuilnest aanwezig ten oosten van het plangebied in een schuur bij de kruising Bredeweg-Zuidelijke Dwarsweg. Bij een goed voedselaanbod (veldmuizen) heeft de kerkuil een territorium van zo'n 500-1500 meter rond de nestplek. Vanwege een groot oppervlakte geschikt habitat voor veldmuizen en de grootte van het plangebied zijn nesten van kerkuil elders in het plangebied niet uitgesloten. Deze nesten bevinden zich in donkere hoeken van oude schuren, of voor kerkuil ontworpen nestkasten. In bijlage 2 zijn de locaties aangegeven waar mogelijkheid is voor een kerkuil nest.

Oehoe

Bij één van de perceelbezoeken stelde een bewoner in het jaar 2019 of 2020 een oehoe te hebben waargenomen in de voortuin. Er zijn meerdere losse waarnemingen van oehoe bekend in de periode 2019-2023 in de buurt van het plangebied. De waarneming van de bewoner zou gaan om een zwervend exemplaar op zoek naar een eigen territorium. De oehoe is een zeldzame vogel in Nederland en de soort wordt nauwlettend gemonitord. De oehoe broedt voornamelijk op richels en steengroeven, incidenteel in een roofvogelnest. Tijdens het veldbezoek zijn geen aanwijzingen van een oehoenest gevonden. Daarnaast zou een eventuele vestiging van oehoe in dit open gebied snel bekend zijn en zouden waarnemingen van het nest bekend zijn. Derhalve is een oehoenest uitgesloten van het plangebied.

Ooievaar

Volgens het literatuuronderzoek komen ooievaars in de omgeving van het plangebied voor. Ooievaars broeden op speciale hoge nestpalen. Deze zijn niet in het plangebied waargenomen. Een nest van ooievaar is derhalve uitgesloten.

Ransuil

De ransuil komt volgens het literatuuronderzoek voor in het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen ransuilen aangetroffen. Wel zijn er mogelijk geschikte nest- of rustlocaties aangetroffen en vormt het plangebied geschikt foerageergebied. De nest- of rustlocaties betreffen oude ekster- of kraaiennesten in bij voorkeur naaldbomen. Deze zijn in bijlage 2 ingetekend.

Slechtvalk

Volgens het literatuuronderzoek komt de slechtvalk voor in de omgeving van het plangebied. De slechtvalk nestelt op hoge bouwwerken zoals gebouwen of bruggen, in agrarisch gebied ook op hoogspanningsmasten. Deze zijn allen niet aanwezig in het plangebied. Een nest van slechtvalk is derhalve uitgesloten.

Sperwer

De sperwer komt voor in het plangebied. De sperwer bouwt elk jaar een eigen nest in een dichte bosschage tegen de stam van de boom. Dergelijke nesten zijn tijdens het veldonderzoek niet gevonden in het plangebied, maar in tuinen van de aanwezige woningen zijn dichte bosschages aanwezig waarin de sperwer tot broeden zou kunnen komen.

Steenuil

De steenuil komt volgens het literatuuronderzoek en bewoners veel voor in het plangebied. Tijdens het veldonderzoek zijn twee gebruikte steenuil nesten waargenomen in nestkasten in oude schuren aan de Middelweg 3 en 13. Daarnaast zijn er aan de Vijfde Tochtweg 4A braakballen van vermoedelijk steenuil aangetroffen (zie figuur 4). Dit duidt ook op een bestaand steenuil verblijf. Daarnaast zijn er verschillende locaties in oude schuren of boomholtes waargenomen die potentieel geschikt zijn als nestlocatie voor steenuil. De bestaande nestlocaties en potentiële nestlocaties zijn op de kaart zijn bijlage 2 aangegeven.

Figuur 4. Foto braakballen steenuil

EFFECTEN

Als gevolg van werkzaamheden waarbij bebouwing of beplanting wordt gesloopt/verwijderd, worden (mogelijk) aanwezige nest- en rustlocaties van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, huismus, kerkuil, ransuil, sperwer en steenuil vernield. Hierdoor is sprake van overtreding van de Wnb (artikel 3.1, tweede lid). Verstoring treedt op wanneer zware werkzaamheden met veel trilling en geluid worden uitgevoerd in de nabije omgeving van een nest. Voorbeelden van zulke werkzaamheden zijn het openbreken van asfalt of zagen van bomen. Hierbij wordt de Wnb (artikel 3.1, vierde lid) overtreden.

Daarnaast verdwijnt er met de voorgenomen plannen (industrie- en woningbouw) een groot oppervlakte dat nu in gebruik is als leefgebied (foerageergebied) voor bovengenoemde soorten. Hierbij verdwijnt functioneel leefgebied van verschillende bovengenoemde soorten. Hierdoor worden de beschermde elementen, nest- en rustlocaties, niet meer functioneel en wordt de Wnb (artikel 3.1, tweede lid) overtreden.

VERVOLGSTAPPEN

In bovenstaande paragraaf is opgesteld welke beschermde elementen van broedvogels van categorieën 1 t/m 4 (potentieel) aanwezig zijn in het plangebied. Dit is ook terug te vinden in bijlage 2. Op dit moment is bij ATKB niet bekend hoe de geplande werkzaamheden precies vorm gaan krijgen. Indien er werkzaamheden worden uitgevoerd waarbij verblijfplaatsen worden vernietigd of verstoord, dient er nader onder te worden uitgevoerd naar verblijfplaatsen/nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, huismus, kerkuil, ransuil, sperwer en steenuil. Daarnaast dient onderzoek gedaan te worden naar de aanwezige leefgebieden/territoria van deze soorten in het plangebied en omgeving.

5.3 BROEDVOGELS CAT. 5

Categorie 5-broedvogels betreffen broedvogels die in principe niet jaarrond beschermd zijn, maar waarvan het ministerie van LNV wel een inventarisatie verlangt. Deze soorten zijn enkel jaarrond beschermd als de ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen, oftewel als verwacht wordt dat uitvoering van de plannen grote nadelige effecten zouden kunnen hebben op de lokale populatie van een soort.

RESULTATEN

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende categorie 5-broedvogels voorkomen:

Tabel 3 Aanwezige cat. 5 broedvogelsoorten binnen 4km van het plangebied.

Blauwe reiger	Grote bonte specht
Boerenwaluw	Huiswaluw
Bonte vliegenvanger	Ijsvogel
Boomklever	Kleine bonte specht
Boomkruiper	Koolmees
Bosuil	Oeverwaluw
Ekster	Pimpelmees
Gekraagde roodstaart	Spreeuw
Glanskop	Torenvalk
Grauwe vliegenvanger	Zwarte kraai
Groene specht	Zwarte roodstaart

Geschikte nestplaatsen diverse soorten

Tijdens het veldbezoek zijn blauwe reiger, ekster, ijsvogel, koolmees, pimpelmees, spreeuw, torenvalk en zwarte kraai waargenomen. Daarnaast zijn nesten aangetroffen van huiswaluw, boerenwaluw, ekster, zwarte kraai, groene specht en grote bonte specht. Ook zijn op verschillende locaties in het plangebied verschillende typen nestkasten geplaatst. Gesloten nestkasten bieden geschikte broedmogelijkheden voor koolmees en pimpelmees. Halfopen nestkasten voor gekraagde roodstaart, grauwe vliegenvanger en zwarte roodstaart. Daarnaast is een torenvalkkast aanwezig in het plangebied. De aanwezige boomholtes zijn geschikt voor spreeuw, pimpelmees, koolmees, boomkruiper, grote bonte specht en groene specht. De grote boomholtes bieden geschikte nestplek voor bosuil. Deze locaties zijn in bijlage 3 ingetekend.

Ijsvogel en oeverwaluw

De ijsvogel en oeverwaluw broeden in steile wanden in de buurt van water. De oeverwaluw broedt ten oosten van het plangebied in een daarvoor bestemde oeverwaluwwand in natuur- en recreatiegebied 'de Groene Waterparel'. De kans is groot dat de ijsvogel hier ook broedt. In het plangebied zijn tijdens het veldonderzoek geen geschikte steile zand- of leemoevers gezien waar de ijsvogel of oeverwaluw tot broeden kan komen waardoor nestlocaties van deze soorten uitgesloten kunnen worden. Wel vormen de watergangen en sloten met zitplekken als paaltjes en wilgen geschikt foerageergebied voor de ijsvogel.

Bonte en grauwe vliegenvanger

De bonte vliegenvanger komt voornamelijk voor in bosrijke gebieden waar ze in boomholten broeden. De bonte vliegenvanger is volgens het literatuuronderzoek alleen buiten het plangebied waargenomen. Nestplaatsen van bonte vliegenvanger worden door ontbreken van geschikt habitat uitgesloten van het plangebied.

De grauwe vliegenvanger komt ook voor in meer open landschap op boerenerven. Langs de Middelweg is hij vaak zingend waargenomen. Het is mogelijk dat een exemplaar hier in een van de boomholtes broedt.

Blauwe reiger en glanskop

De blauwe reiger broedt in kolonies in grote nesten die ook duidelijk zichtbaar zijn buiten het broedseizoen. Een reigerkolonie is niet aangetroffen in het plangebied, waardoor de aanwezigheid van nestlocaties in het plangebied uitgesloten worden.

De glanskop komt voor in beuken- en eikenrijke plekken. Deze ontbreken in het plangebied waardoor de aanwezigheid van nestlocaties van deze soort in het plangebied uitgesloten kan worden.

Zwarte roodstaart, gekraagde roodstaart, boomklever en kleine bonte specht

Zwarte roodstaart komt in Nederland voor in industriegebieden, waar ze tot broeden komen in nisjes en hoekjes van gebouwen. De zwarte roodstaart is alleen waargenomen in woonwijken en industriegebieden in de buurt van het plangebied. Het bedrijventerrein op de Zuidelijke Dwarsweg 17 vormt wel geschikt leefgebied voor de zwarte roodstaart.

De gekraagde roodstaart komt in meer bebost gebied voor en is alleen waargenomen buiten het plangebied. Dit geldt ook voor de boomklever en de kleine bonte specht. Derhalve kunnen de boomklever, gekraagde roodstaart en kleine bonte specht worden uitgesloten van het plangebied vanwege het ontbreken van geschikt habitat.

EFFECTEN

Bij werkzaamheden waarbij gebouwen of groenstructuren worden verwijderd, worden (mogelijk) aanwezige nestlocaties van boerenzwaluw, boomkruiper, bosuil, ekster, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, huiswaluw, koolmees, pimpelmees, spreeuw, torenvalk, zwarte kraai en zwarte roodstaart vernietigd. Dit is een overtreding van de Wnb (Artikel 3.1, tweede lid) indien dit de lokale staat van instandhouding negatief beïnvloedt. Daarnaast wordt met de uitvoering van de grootschalige werkzaamheden functioneel leefgebied van bovengenoemde soorten, aangevuld met ijsvogel en blauwe reiger, vernietigd. Verstoring treedt op wanneer er zware werkzaamheden worden uitgevoerd in de nabijheid van nest- of rustplaatsen van vogels. In dat geval wordt ook de Wnb (Artikel 3.1, vierde lid) overtreden.

VERVOLGSTAPPEN

In bovenstaande paragraaf is aangegeven welke beschermde elementen van broedvogels van categorie 5 (potentieel) aanwezig zijn in het plangebied. Dit is ook terug te vinden in bijlage 2. Op dit moment is bij ATKB niet bekend hoe de geplande werkzaamheden precies vorm gaan krijgen. Indien er werkzaamheden plaatsvinden waarbij verblijfplaatsen/nesten worden vernietigd of verstoord en hierdoor de lokale staat van instandhouding negatief beïnvloed wordt, dient nader onderzoek te worden uitgevoerd naar de aanwezigheid van nesten van deze soorten (boerenzwaluw, boomkruiper, bosuil, ekster, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, huiswaluw, koolmees, pimpelmees, spreeuw, torenvalk, zwarte kraai en zwarte roodstaart).

5.4 OVERIGE BROEDVOGELS

Overige soorten broedvogels die niet beschermd worden onder soorten in de categorie 1-5.

RESULTATEN

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied diverse algemene broedvogels voor (kunnen) komen, waaronder:

Tabel 4 Aanwezige beschermde overige broedvogelsoorten binnen 4km van het plangebied.

Aalscholver
Grutto
Houtduif
Kievit
Kleine mantelmeeuw
Knobbelzwaan
Roodborst
Scholekster
Smient
Turkse tortel
Waterhoen
Watersnip
Witte kwikstaart

Tijdens het veldonderzoek zijn veel algemene broedvogels waargenomen. Voorbeelden hiervan zijn aalscholver, kauw, kievit, meerkoe, merel, smient, waterhoen, watersnip. In de graslanden van de Zuidplaspolder zijn grote aantallen weide- en watervogels aangetroffen. Zo werden er groepen vogels waargenomen van honderden kieviten, tientallen knobbelzwanen en meerkoeën en circa 100 grauwe ganzen. De algemene broedvogels komen

tot broeden in de aanwezige graslanden (kievit, grutto), struiken (merel, roodborst), bomen (houtduif, Turkse tortel), schuren (kauw, witte kwikstaart) en waterkanten (meerkoet, knobbelzwaan). Buiten het broedseizoen foerageren en rusten deze soorten in de graslanden.

EFFECTEN

Zonder voldoende voorzorg kunnen nesten van bovengenoemde soorten worden verstoord en vernield, verstooring of vernieling van nesten vormt overtreding van de Wnb Art. 3.1 lid 2 en 4.

Aangezien in dit project een groot oppervlakte aan grasland zal moeten plaatsmaken voor woningbouw en industriegebied, verdwijnt een groot oppervlakte biotoop voor water- en weidevogels. Echter wordt dit gecompenseerd aangezien elders in de Zuidplaspolder wordt ingezet op natuurontwikkeling. In het zuiden en zuidoosten van de Zuidplaspolder worden de zogeheten 'Groene Waterparel' en 'Groene schakel' ontwikkeld. In de Groene Waterparel wordt natte natuur ontwikkeld en het gebied is reeds onderdeel van het NNN. De Groene Schakel is een landschappelijke, ecologische en recreatieve schakel tussen de Rotte en de Hollandsche IJssel. Om ruimte te maken voor de Groene Schakel wordt ook bebouwing in de vorm van kassen verwijderd (Gemeente Zuidplas, 2021).

Daarnaast zijn de aanwezige vogels in het plangebied vrij algemeen en betreft het plangebied geen specifiek ecosysteem waardoor aanwezige soorten kunnen uitwijken naar de Groene Waterparel en de Groene Schakel.

VERVOLGSTAPPEN

Gezien de verwachte lange uitvoeringsperiode van de werkzaamheden, wordt waarschijnlijk veel binnen het broedseizoen gewerkt. Derhalve dient rekening te worden gehouden met de volgende punten.

- Voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten het reguliere broedseizoen (15 februari t/m 15 augustus) het terrein ongeschikt maken als nestlocatie door bijvoorbeeld de bomen, struiken en andere beplanting rooien of het intensief belopen van het terrein.
- Werkzaamheden in het broedseizoen uitvoeren onder ecologische begeleiding, waarbij een ecooloog periodiek controles uitvoert op broedgevallen van vogels.
- Opstellen van een ecologisch werkprotocol waarin concreet is aangegeven maatregelen op welk moment moeten worden uitgevoerd.

5.5 VLEERMUIZEN

RESULTATEN

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende vleermuizen voor (kunnen) komen:

Tabel 5 Aanwezige vleermuissoorten binnen 4km van het plangebied.

Bosvleermuis
Gewone dwergclemuis
Gewone grootoorvleermuis
Kleine dwergvleermuis
Laatvlieger
Meervleermuis
Rosse vleermuis
Watervleermuis

Op basis van expert judgement wordt de aanwezigheid van gewone grootoorvleermuis en watervleermuis niet uitgesloten. De bosvleermuis komt voor in bosrijke gebieden. Er is één bekende waarneming van de

bosvleermuis, circa 2 kilometer ten noordwesten van het plangebied. De bosvleermuis wordt in het plangebied niet verwacht vanwege een gebrek aan geschikt habitat.

Verblijfplaatsen

Uit het veldonderzoek blijkt dat er in bebouwing ruimte is achter gaten en kieren. Daarnaast is op veel plaatsen de spouwmuur toegankelijk via open stootvoegen. Dit zijn geschikte verblijfplaatsen voor de gebouwbewonende vleermuizen kleine dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Daarnaast zijn in het plangebied verschillende bomen met boomholtes aangetroffen. Dit zijn geschikte verblijfplaatsen voor de boombewonende soorten watervleermuis en rosse vleermuis. Veel schuurtjes in het plangebied zijn geschikte verblijfplaatsen voor gewone grootoorvleermuis. In bijlage 4 zijn de mogelijke verblijfplaatsen voor vleermuizen in kaart gebracht.

De meervleermuis heeft een bekende kraamkolonie in een bedrijfspand ten noordoosten van het plangebied. In het plangebied kunnen verblijfplaatsen van meervleermuis worden uitgesloten vanwege het ontbreken van dichtbij zijnde grote waterpartijen.

Vliegroutes

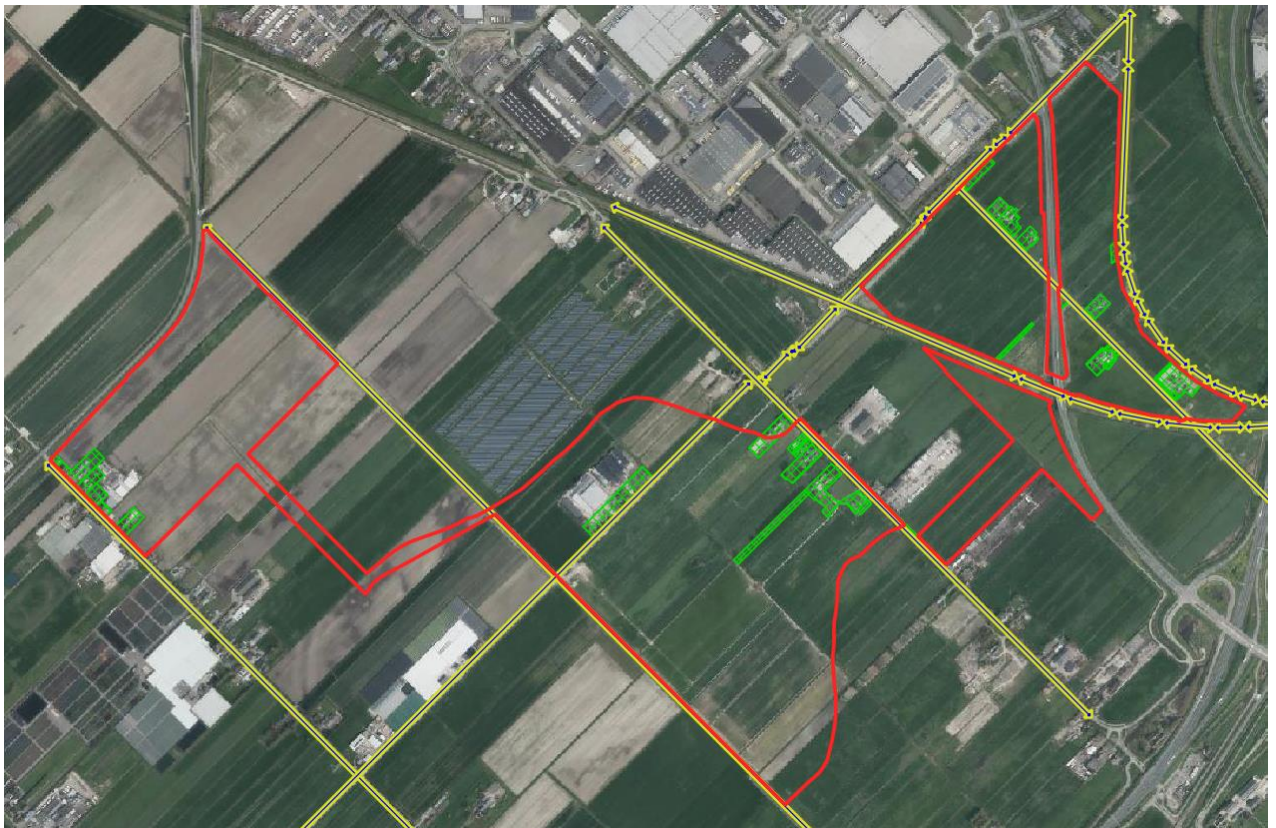
Bomenrijen vormen vaak vliegroutes voor vleermuizen. Op de Middelweg is een bomenrij. Deze bomenrij loopt door op de Bredeweg en is een vliegroute tussen het industrieterrein bij Waddinxveen met bosschages in het zuidoosten. Deze vliegroute is mogelijk essentieel voor gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, gewone grootoorvleermuis en watervleermuis aangezien er geen andere bomenrijen aanwezig zijn die kunnen functioneren als vliegroute. Daarnaast zijn de watergangen Derde, Vierde en Vijfde Tocht bredere sloten met opgaande vegetatie langs de kant welke kunnen dienen als vliegroute voor vleermuizen (bijvoorbeeld watervleermuis en meervleermuis). Ook de brede sloot die langs de Zuidelijke Dwarsweg loopt dient mogelijk als vliegroute. Deze vliegroute en de Derde en Vijfde Tocht worden echter vaak onderbroken door bruggetjes, een spoorlijn en de N457. Derhalve zijn deze routes suboptimaal. De spoorlijnen in het noordoostelijke gedeelte van het plangebied bevinden zich op een verhoging en op verschillende plekken groeit vegetatie langs de spoorlijn. Derhalve is dit een geschikte vliegroute. De spoorlijnen zijn noord-zuid en oost-west georiënteerd en brengen de bebouwing van Waddinxveen en Zevenhuizen in verbinding met het plangebied en park 't Weegje' ten noordoosten van het plangebied. De mogelijke vliegroutes zijn in figuur 5 in kaart gebracht.

Foerageergebied

De groenstructuren in de tuinen in het plangebied vormen geschikt foerageergebied voor dwergvleermuizen, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis. Deze foerageergebieden zijn in zijn totaliteit essentieel voor mogelijk aanwezige vleermuizen, aangezien er in de omgeving weinig andere begroeiing aanwezig is waar vleermuizen kunnen foerageren. Het grasland is foerageergebied voor de rosse vleermuis. De watervleermuis is volgens het literatuuronderzoek niet aangetroffen in (de omgeving van) het plangebied, maar de watergangen vormen geschikt foerageergebied. De boerenerven (schuurtjes) vormen mogelijk essentieel foerageergebied voor de gewone grootoorvleermuis. Foerageergebieden zijn in figuur 5 in kaart gebracht.

Samenvatting

In het plangebied zijn geschikte verblijfplaatsen voor gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis aanwezig. De bomenrij kan een essentiële vliegroute zijn voor dwergvleermuizen, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis en watervleermuis. De watergangen vormen mogelijk (essentiële) vliegroutes voor de watervleermuis en meervleermuis. De foerageergebieden in de tuinen op de private percelen zijn gezien de geringe hoeveelheid begroeiing in de omgeving essentieel voor gewone dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis.

Figuur 5. Vliegroutes (geel) en (essentieel) foerageergebied (groen) van vleermuizen in het plangebied (rood)

EFFECTEN

Verblijfplaatsen

Door de voorgenomen sloop van gebouwen zijn negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis) niet uitgesloten. Onder de dakpannen, houten betimmeringen en in de spouwmuur kunnen de vleermuizen hun verblijfplaats hebben. Als gevolg van de sloopwerkzaamheden treedt er mogelijk verstoring van vleermuizen en vernietiging van verblijfplaatsen op. Dit zijn overtredingen van Wnb artikel 3.5, tweede en vierde lid. Daarnaast kunnen vleermuizen worden gedood. Dit is een overtreding van Wnb artikel 3.5, eerste lid).

Daarnaast zijn bij verwijdering van bomen met holtes negatieve effecten op de rosse vleermuis en watervleermuis niet uitgesloten. Deze soorten kunnen hun verblijfplaats in de boomholtes hebben welke verloren gaan bij mogelijke kap. Daarnaast kunnen vleermuizen worden gedood. Dit zijn overtredingen van de Wnb artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid.

Essentiële vliegroutes

De bomenrij langs de Middelweg (en Bredeweg) is mogelijk een essentiële vliegroute voor verschillende vleermuissoorten (zie resultaten). Wanneer deze bomenrij (of een substantieel gedeelte) als gevolg van de ontwikkelingsplannen voor de Zuidplaspolder wordt gekapt, is deze potentiële vliegroute niet meer functioneel. Hetzelfde geldt voor de watergangen in het plangebied (zie figuur 5). Mits deze watergangen worden gedempt verdwijnt een mogelijk essentiële vliegroute voor de meervleermuis en watervleermuis. Dit is een overtreding van de Wnb (artikel 3.5 lid 4). Daarnaast kunnen vleermuizen op de vliegroute worden verstoord wanneer buiten daglicht lampen op de watergang worden gericht.

Essentieel foerageergebied

Binnen het plangebied is sprake van mogelijk essentieel foerageergebied voor dwergvleermuizen, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis, omdat er in de omgeving van het plangebied weinig alternatief foerageergebied aanwezig is. Buiten de tuinen en erven op private percelen om zijn er groenstructuren aanwezig ten noorden en oosten van het plangebied (langs de A20 en A12). Echter zijn deze groenstructuren niet makkelijk te bereiken vanwege het schaarse aantal vliegroutes. Om deze reden wordt verwacht dat het foerageergebied in de tuinen en erven van private percelen essentieel kunnen zijn voor in het plangebied voorkomende vleermuizen. Indien in de voorgenoemde werkzaamheden (een deel van) deze foerageergebieden worden verwijderd, wordt het mogelijk essentiële foerageergebied verkleind/vernietigd, waardoor het niet meer functioneel is (overtreding artikel 3.5 Wnb). Er is sprake van verstoring van foeragerende vleermuizen wanneer buiten daglicht, met lampen wordt gewerkt die op de groenstructuren staan gericht. Dit is een overtreding van artikel 3.5, tweede lid van de Wnb.

VERVOLGSTAPPEN

De werkzaamheden dienen in de periode 1 april – 1 november overdag uitgevoerd te worden om verstoring van foeragerende vleermuizen en vleermuizen op de vliegroute te voorkomen. Indien er in de periode 1 april – 1 november buiten daglicht gewerkt moet worden, dient gebruikte verlichting niet op de vliegroute/foerageergebied gericht te staan.

Indien er gebouwen met geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen worden gesloopt, bomen met boomholtes worden verwijderd, werkzaamheden aan de bomenrij en watergangen plaatsvinden, of groenstructuren in de tuinen worden verwijderd dient er nader onderzoek te worden uitgevoerd naar verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied.

De functies en soorten die moeten worden onderzocht zijn: winter-, zomer-, kraam- en paarverblijven van gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. Daarnaast dienen mogelijk essentiële vliegroutes van dwergvleermuizen, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis en watervleermuis en mogelijk essentieel foerageergebied van dwergvleermuizen, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger onderzocht te worden.

5.6 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

RESULTATEN

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende grondgebonden zoogdieren voor (kunnen) komen:

Tabel 6 Aanwezige grondgebonden zoogdiersoorten binnen 4km van het plangebied.

Bosmuis (vrijgesteld)	Konijn (vrijgesteld)
Bever	Ree (vrijgesteld)
Bunzing (vrijgesteld)	Rosse woelmuis (vrijgesteld)
Dwergmuis (vrijgesteld)	Veldmuis (vrijgesteld)
Egel (vrijgesteld)	Vos (vrijgesteld)
Haas (vrijgesteld)	Waterspitsmuis
Hermelijn (vrijgesteld)	Wezel (vrijgesteld)
Huisspitsmuis (vrijgesteld)	Woelrat (vrijgesteld)

Uit het veldonderzoek blijkt dat het niet mogelijk is om de aanwezigheid van de waterspitsmuis in het plangebied uit te sluiten. De waterspitsmuis is in 2021 vastgesteld nabij de vijfde tochtweg en heeft verspreid door het gehele plangebied mogelijk geschikt habitat (zie bijlage 5). Met name de vegetatie rijke sloten vormen geschikt

habitat maar minder geschikt sloten vormen nog wel onderdeel van het leefgebied als corridors. In de weiland zal deze soort minder voorkomen wegens gebrek aan schuilmogelijkheden.

Voor de bever geldt dat deze niet in het plangebied is waargenomen maar wel in de omgeving. Omdat het plangebied aan grote waterpartijen of rivieren ontbreekt is het voorkomen van de bever in het plangebied uit te sluiten.

EFFECTEN

Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden treedt mogelijk verstoring en/of vernietiging van verblijfplaatsen van de waterspitsmuis op. Dit zijn overtredingen van Wnb artikel 3.10 lid 1b. Daarnaast kunnen individuen worden gedood. Dit is een overtreding van Wnb artikel 3.10 lid 1a.

VERVOLGSTAPPEN

Indien er werkzaamheden in of nabij de watergangen plaatsvinden, is nader onderzoek naar leefgebied van waterspitsmuizen noodzakelijk.

5.7 AMFIBIEËN

RESULTATEN

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende beschermde amfibieën voor (kunnen) komen:

Tabel 7 Aanwezige amfibiesoorten binnen 4km van het plangebied

Bastaardkikker (vrijgesteld)
Bruine kikker (vrijgesteld)
Gewone pad (vrijgesteld)
Kleine watersalamander (vrijgesteld)
Meerkikker (vrijgesteld)
Rugstreeppad

Uit het veldonderzoek blijkt dat het plangebied zowel geschikt voortplantingshabitat in de vorm van tijdelijke poelen bevat alsook overwinteringshabitat in de vorm van open zand. Op alle weilanden en graslanden zijn tijdelijke poelen mogelijk en is dus voortplantingshabitat niet uit te sluiten. De rugstreeppadden zullen naar verwachting overwinteren in het open zand van de paardenbakken bij middelweg 3 en vijfde tochtweg 10 (zie bijlage 6).

EFFECTEN

In het plangebied is geschikt voortplantings- en overwinteringshabitat voor rugstreeppad aanwezig. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kan mogelijk essentieel voortplantings- en overwinteringshabitat van de rugstreeppadden verloren gaan. Daarnaast kunnen dieren worden gedood. Dit zijn overtredingen van de Wnb artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid.

VERVOLGSTAPPEN

5.8 REPTIELEN

RESULTATEN

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende beschermde reptielen voor (kunnen) komen: Hazelworm, muurhagedis en ringslang.

Uit het veldonderzoek blijkt dat in het plangebied geschikt habitat voor ringslang voorkomt. De aanwezigheid is in het gehele gebied niet uit te sluiten door de aanwezigheid van water en riet. De voortplantingshabitat lijkt vooral in het noord oostelijke deel van het plangebied voorkomen nabij de spoorrails en in broeihopen. Mogelijk geschikte broeihopen zijn aanwezig bij middelweg 11 en vijfde tochtweg 4a, 5 en 10 (zie bijlage 7). De muurhagedis is niet inheems in dit deel van Nederland en het betreft dus uitgezette exemplaren die geen bescherming genieten. Voor de hazelworm ontbreekt het aan geschikt habitat.

EFFECTEN

In het plangebied is geschikt habitat voor ringslang aanwezig. Indien werkzaamheden worden uitgevoerd in de delen waar geschikt voortplantingshabitat voor ringslang aanwezig is, dan kunnen voortplantingsplaatsen worden vernietigd en kan functioneel habitat verloren gaan. Dit zijn overtredingen van Wnb artikel 3.10 lid 1b. Daarnaast kunnen individuen worden gedood. Dit is een overtreding van Wnb artikel 3.10 lid 1a.

VERVOLGSTAPPEN

Indien werkzaamheden uitgevoerd gaan worden in geschikt habitat voor ringslang dan is noodzakelijk nader onderzoek naar leefgebied van de ringslang uit te voeren. Indien uit onderzoek blijkt dat leefgebied van ringslang verloren gaat, dan is een ontheffing nodig voor het uitvoeren van de werkzaamheden.

5.9 VISSSEN

RESULTATEN

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende beschermde vissen voor (kunnen) komen: Grote modderkruiper

Uit literatuur onderzoek is gebleken dat de grote modderkruiper zowel ten noorden als ten zuiden van het plangebied bekende verspreiding heeft. Deze gebieden staan ook in verbinding met het plangebied waardoor het uitsluiten van aanwezigheid op basis van literatuur niet mogelijk is. Uit het veldonderzoek blijkt dat er veel watergangen mogelijk geschikt zijn voor grote modderkruiper. Ook staan deze in verbinding met wateren waar de grote modderkruiper gezien is (zie bijlage 8). De grote modderkruiper zal voornamelijk gebruikmaken van plantentrijke sloten. De aanwezigheid van de grote modderkruiper is dus niet uit te sluiten.

EFFECTEN

Het plangebied is geschikt voor grote modderkruiper Als gevolg van dempen of veranderen van watergangen worden grote modderkruipers verstoort of gedood. Dit zijn overtredingen van de Wnb artikel 3.10, lid 1a en 1b.

VERVOLGSTAPPEN

Indien sloten (delen) worden gedempt of wanneer watergangen worden aangepast is het noodzakelijk nader onderzoek naar grote modderkruiper uit te voeren. Indien deze soort wordt aangetroffen is een ontheffing nodig voor het uitvoeren van de werkzaamheden.

5.10 VLINDERS, LIBELLEN EN OVERIGE ONGEWERVELDEN

RESULTATEN

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat in de omgeving van het plangebied de volgende beschermde ongewervelden voor (kunnen) komen: grote vos, teunisbloempijlstaart, platte schijfhoren

Uit het veldonderzoek blijkt dat platte schijfhoorn aanwezig kan zijn in het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn ook andere schijfhoorn soorten waargenomen in en langs sloten (zie bijlage 9). Uit literatuur onderzoek is ook gebleken dat de soort eerder is waargenomen in het plangebied.

De teunisbloempijlstaart is in het plangebied uit te sluiten vanwege het ontbreken aan geschikt habitat en waardplanten. Het plangebied bestaat vooral uit weilanden waar weinig diversiteit aan plantensoorten is en regelmatig onderhoud plaatsvindt. Ook ligt het plangebied ver van het bekende verspreidingsgebied van de teunisbloempijlstaart af. Op basis van deze gegevens is de aanwezigheid van de teunisbloempijlstaart uit te sluiten.

De grote vos is aanwezig zuidwestelijk en oostelijk van het plangebied. De grote vos heeft als voortplantings habitat bosranden of solitaire bomen. De waardplanten zijn iep, populier, zoete kers en soms wilgen. In het plangebied is een bomenrij met populieren aanwezig (zie bijlage 10). Ook is er voldoende voedsel in de omgeving aan fruitbomen. De aanwezigheid van de grote vos is niet uit te sluiten.

EFFECTEN

Het plangebied is geschikt voor platte schijfhoorn en grote vos. Als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kan het voortplantingshabitat wordt vernietigd. Ook is er kans dat individuen wordt gedood. Dit zijn overtredingen van de Wnb artikel 3.5, eerste, tweede en vierde lid voor de platte schijfhoorn. Voor de grote vos zijn dit overtreding van Wnb artikel 3.10 lid a en b.

VERVOLGSTAPPEN

Als de mogelijke geschikte voortplantingsplekken van de grote vos worden gekapt dient er nader onderzoek gedaan te worden naar de aanwezigheid van deze soort.

Indien sloten (delen) worden gedempt of wanneer watergangen worden aangepast is het noodzakelijk nader onderzoek naar platte schijfhoorn uit te voeren. Indien deze soort wordt aangetroffen is een ontheffing nodig voor het uitvoeren van de werkzaamheden.

5.11 INVULLING ZORGPLICHT

Bij het planvoornemen dient men rekening te houden met de (potentieel) aanwezige beschermde soorten. Daarnaast dient men (in het kader van de zorgplicht) tevens rekening te houden met de (binnen de provincie Zuid-Holland) van bescherming vrijgestelde soorten en overige in het wild levende flora en fauna.

Om een zorgvuldige omgang met alle in het wild levende soorten (zorgplicht) te garanderen, zijn de volgende maatregelen geformuleerd:

- Aanwezige beplanting binnen het plangebied (met name bomen en struiken) zoveel mogelijk behouden;
- Werken van één kant af om fauna de kans te geven zelfstandig te vluchten;
- Enkel bij daglicht werken om verstoring van nacht-actieve soorten (zoals vleermuizen) te voorkomen.
- In mogelijk leefgebied: jonge hazen/egels uit werkgebied verplaatsen.

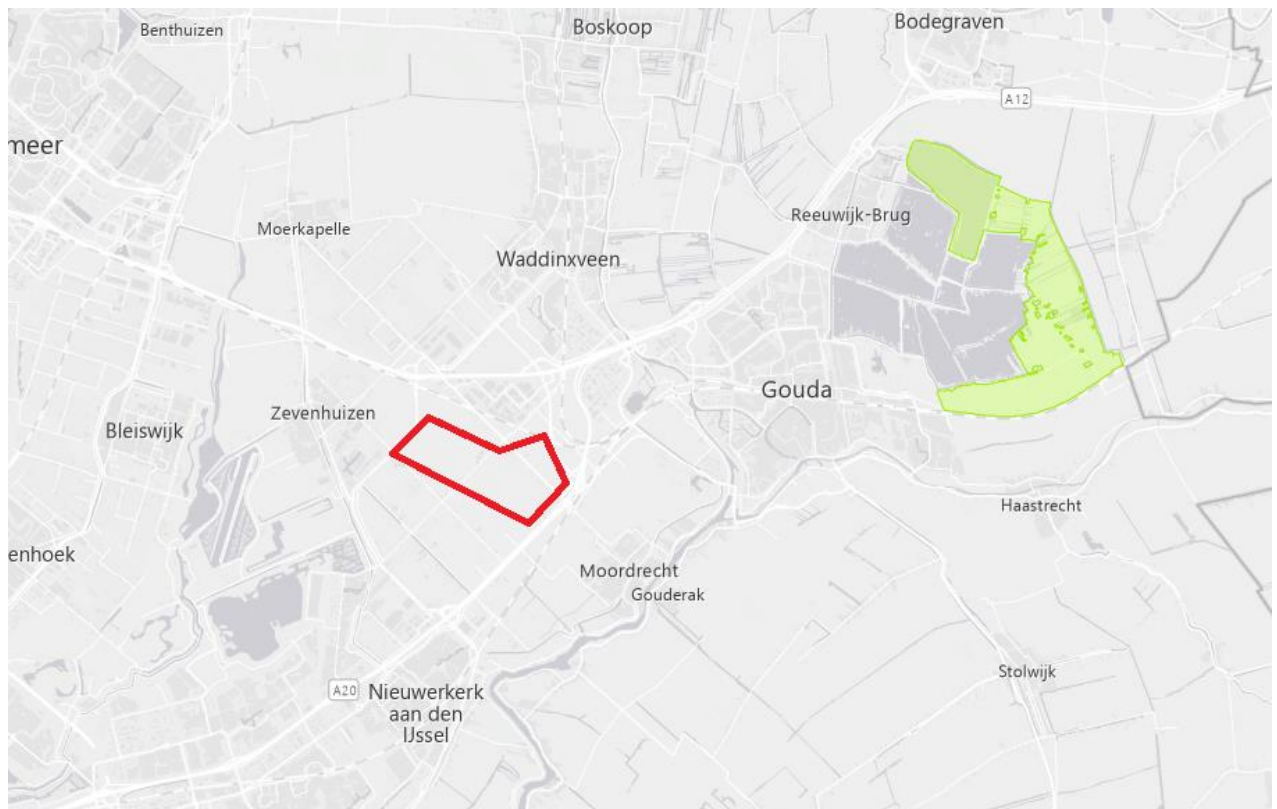
Om tussentijdse vestiging van beschermde (pionier)soorten te voorkomen, zijn nog enkele aanvullende voorzorgsmaatregelen geformuleerd:

- Voorkomen dat er op het bouwterrein natte laagtes of bandensporen overblijven, dit is geschikt voortplantingsbiotoop voor de rugstreeppad;
- Vorming van grote zandhopen voorkomen; dit vormt geschikt landhabitat voor de rugstreeppad en (bij aanwezigheid van steile kanten) een geschikte broedlocatie voor oeverzwaluwen. Indien dit onvoorkombaar is dan dienen deze locaties afgeschermd te zijn zodat deze onbereikbaar zijn voor de soorten;
- Voorkomen dat er ten tijde van de werkzaamheden vogels van pioniersituaties gaan broeden (bijvoorbeeld de kleine plevier en scholekster). Hiertoe dient bij voorkeur buiten het broedseizoen te worden gewerkt (zie tevens paragraaf 5.4). Indien dit niet mogelijk is, dienen (vanaf de start van het broedseizoen) maatregelen te worden genomen om het terrein broedvrij te houden (gebruik van linten, regelmatige betreding door man met hond e.d.).

6. EFFECTANALYSE GEBIEDSBESCHERMING

6.1 NATURA 2000

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied (zie figuur 5), waardoor bij voorbaat kan worden uitgesloten dat sprake is van een direct negatief effect op beschermde natuurgebieden. Aangezien de voorgenoemde ontwikkeling op grote afstand van Natura 2000 gebieden (circa 7.000 meter, zie **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**) plaatsvindt, worden tevens geen negatieve effecten als gevolg van externe werking (middels visuele verstoring en verstoring door productie van geluid, trilling en licht) verwacht.

Figuur 6. Ligging plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebieden. Bron: <https://www.natura2000.nl/gebieden>

Het is mogelijk dat het project een stikstofdepositie van meer dan 0,00 mol N/ha/j in Natura 2000-gebieden tot gevolg heeft. Het project kan middels toename van het verkeer als gevolg van het planvoornemen, de inzet van werktuigen tijdens de sloop en bouw een toename aan stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden veroorzaken en zodoende het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen van stikstofgevoelige Habitats in gevaar brengen.

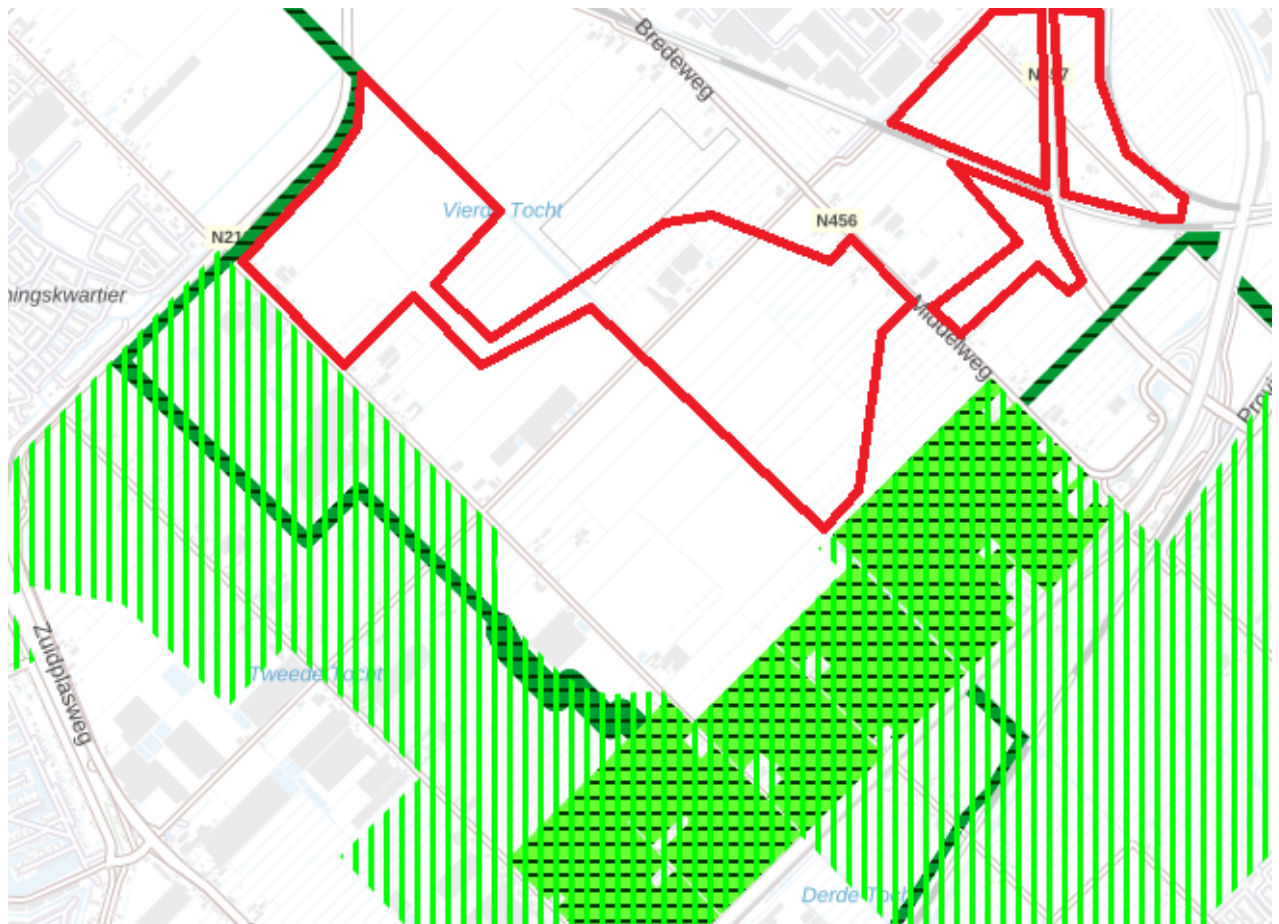
Middels een stikstofberekening dient onderzocht te worden of sprake is van een toename in de stikstofdepositie (> 0,00 mol N/ha/j). In de stikstofberekening kan eventueel rekening worden gehouden met interne of externe saldering. Wanneer het project per saldo een depositie boven de 0,00 mol N/ha/j tot gevolg heeft, dient een nadere ecologische beoordeling van de gevolgen voor stikstofgevoelige natuur te worden uitgevoerd. Hierin worden de ecologische gevolgen uitgebreid onderzocht en gewogen tegen de instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-waarden waarop de stikstofdepositie plaatsvindt.

Op basis van bovenstaande is een Natura 2000-voortoets (gericht op directe effecten en/of externe werking als gevolg van geluid, licht e.d.) niet van toepassing. Er dient daarentegen wel een stikstofberekening middels gebruik van de AERIUS Calculator te worden uitgevoerd. Indien uit de AERIUS-berekening blijkt dat de depositie als gevolg van het voornemen meer dan 0,00 mol N/ha/jr bedraagt, dient nog een 'voortoets stikstof' te worden uitgevoerd.

6.2 PLANOLOGISCHE GEBIEDSBESCHERMING

Het plangebied ligt niet in het NNN of overige planologisch beschermde gebieden (weidevogelgebieden, gebieden met strategische reserveringen voor natuur, groene ontwikkelingszones e.d.) (zie Figuur 7). Direct negatieve effecten kunnen worden uitgesloten. Aangezien de voorgenomen ontwikkeling niet binnen de kaders van beschermde natuurgebieden plaatsvindt en in Provincie Zuid-Holland is toetsing aan externe werking niet van toepassing.

Op basis van bovenstaande is toetsing aan de planologische gebiedenbescherming van het NNN en/of weidevogelgebieden niet van toepassing.

Figuur 7. Ligging plangebied ten opzichte van het NNN en/of belangrijke weidevogelgebieden. Bron: Omgevingsverordening Zuid-Holland

7. BESCHERMDE HOUTOPSTANDEN

Binnen het project is geen sprake van de kap van een houtopstand die beschermd is onder de Wnb. Dit aangezien de te kappen bomen wel buiten de bebouwde kom zijn gelegen, maar niet voldoen aan de definitie die in de Wnb wordt gehanteerd voor een houtopstand (zie paragraaf 3.4). De enige bomen die voldoen aan de definitie van een houtopstand betreffen populieren en wilgen die aanwezig zijn als rijbeplanting langs landbouwgrond en wegen/sloten. Deze zijn uitgezonderd van bescherming. Voor alle andere boomsoorten geldt dat deze aanwezig zijn in tuinen en dus niet gelden als hout opstanden.

Hierom is nadere toetsing aan de Wet Natuurbescherming - onderdeel houtopstanden, hout en houtproducten niet van toepassing.

8. CONCLUSIES EN VERVOLGSTAPPEN

8.1 SOORTENBESCHERMING

Op basis van de uitgevoerde quickscan kunnen de onderzoeksvragen t.a.v. soortenbescherming worden beantwoord:

Welke Wnb-beschermde soorten maken (mogelijk) gebruik van de planlocatie?

- Kleine wolfsmelk;
- Boomvalk, buizerd, gierzwaluw, huismus, kerkuil, ransuil, sperwer, steenuil;
- Cat. 5 broedvogels (zie H5);
- Overige broedvogels (zie H5);
- Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis;
- Waterspitsmuis;
- Rugstreeppad;
- Ringslang;
- Grote modderkruiper;
- Grote vos;
- Platte schijfhoren

Wat zijn de (mogelijke) effecten van de voorgenomen werkzaamheden op deze beschermde soorten?

Bij de uitvoering van werkzaamheden waarbij sloten worden gedempt, gebouwen worden gesloopt en groenstructuren worden verwijderd (worst case scenario), treden de volgende verbodsbepalingen van de Wnb op:

Tabel 8 Overtredingen verbodsbepalingen Wnb als gevolg van de werkzaamheden

Soortgroep	Soort	Verbodsbepaling Wnb
Flora	Kleine wolfsmelk	Artikel 3.10, lid 1c
Cat. 1 t/m 4 broedvogels	Boomvalk, buizerd, gierzwaluw, huismus, kerkuil, ransuil, sperwer en steenuil	Artikel 3.1, lid 2 en 4
Cat. 5 broedvogels	Boerenzwaluw, boomkruiper, bosuil, ekster, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, huiszwaluw, koolmees, pimpelmees, spreeuw, torenvalk, zwarte kraai en zwarte roodstaart.	Artikel 3.1, lid 2 en 4
Algemene broedvogels	Verschillende soorten	Artikel 3.1, lid 2 en 4
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis.	Artikel 3.5, lid 1, 2 en 4
	Rosse vleermuis en watervleermuis	Artikel 3.5, lid 2 en 4
	Meervleermuis	Artikel 3.5, lid 2
Grondgebonden zoogdieren	Waterspitsmuis	Artikel 3.10, lid 1a en b
Amfibieën	Rugstreeppad	Artikel 3.5, lid 1, 2 en 4
Reptielen	Ringslang	Artikel 3.10, lid 1a en b
Vissen	Grote modderkruiper	Artikel 3.10, lid 1a en b
Ongewervelden	Grote vos	Artikel 3.10, lid 1a en b
	Platte schijfhoren	Artikel 3.5, lid 1, 2 en 4

Is aanvullend ecologisch onderzoek naar één of meerdere soorten noodzakelijk?

Ja

Welke voorzorgsmaatregelen en/of vervolgstappen dienen genomen te worden om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen?

Ongeschikt maken van nestplaatsen overige broedvogels buiten het broedseizoen. Verlichting niet op foeraageergebied of vliegroutes van vleermuizen richten.

In onderstaande tabel zijn de benodigde voorzorgsmaatregelen opgenomen. Daarnaast is aangegeven of er eventuele noodzaak van aanvullend ecologisch onderzoek is.

Tabel 9 Overzicht benodigde vervolgstappen.

(Mogelijk) aanwezige soort(groep)en	Benodigde mogelijke vervolgstappen t.a.v. soorten met aanvullend beschermingsregime (art. 3.1, 3.5 en 3.10)
Flora	- Nader onderzoek naar voorkomen kleine wolfsmelk binnen het plangebied.
Broedvogels	- Nader onderzoek naar nest/rustplaatsen en leefgebied van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, huismus, kerkuil, ransuil, sperwer en steenuil. - Nader onderzoek naar nest/rustplaatsen van cat. 5 soorten boerenzwaluw, boomkruiper, bosuil, ekster, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, huiszwaluw, koolmees, pimpelmees, spreeuw, torenvalk, zwarte kraai en zwarte roodstaart. - Nestplaatsen overige broedvogels buiten het broedseizoen ongeschikt maken.
Vleermuizen	- Nader onderzoek naar paar-, zomer-, kraam- en winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. - Nader onderzoek naar essentiële vliegroutes van gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis. - Nader onderzoek naar essentieel foerageergebied van gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis.
Grondgebonden zoogdieren	- Nader onderzoek naar verblijfplaatsen van waterspitsmuis
Vissen	- Nader onderzoek naar leefgebied van grote modderkruiper
Amfibieën	- Nader onderzoek naar winterbiotoop, landbiotoop en voortplantingsbiotoop van rugstreeppad
Reptielen	- Nader onderzoek naar voortplantingsbiotoop en zomerbiotoop van ringslang
Vlinders, libellen en overige ongewervelden	- Nader onderzoek naar voortplantingshabitat en leefgebied grote vos en platte schijfhoorn

Aanvullende voorzorgsmaatregelen (t.a.v. zorgplicht en pioniersoorten)

Zorgplicht:

- Aanwezige beplanting binnen het plangebied (met name bomen en struiken) zoveel mogelijk behouden;
- In mogelijk leefgebied: (jonge) egels uit werkgebied verplaatsen.

Tussentijdse vestiging:

- Maatregelen nemen om het terrein broedvrij te houden, om te voorkomen dat er ten tijde van de werkzaamheden vogels van pioniersituaties gaan broeden.
- Voorkomen dat open zand ontstaat. Dit vormt geschikt winterhabitat voor de rugstreeppad
- Voorkomen dat steile zandhellingen ontstaan. Dit zijn geschikte nestlocaties voor ijsvogel en oeverzwaluw.

8.2 GEBIEDSBESCHERMING EN HOUTOPSTANDEN

Op basis van de uitgevoerde quickscan kunnen de onderzoeksvragen t.a.v. gebiedsbescherming worden beantwoord:

Ligt het plangebied in of nabij een Natura 2000-gebied of het NNN of binnen een belangrijk weidevogelgebied?
Nee, het plangebied ligt niet binnen een beschermd gebied.

Kunnen negatieve effecten op beschermde gebieden bij voorbaat worden uitgesloten?

Nee, er zijn geen directe negatieve effecten te verwachten op beschermde gebieden. Wel kans er sprake zijn van verslechtering van de kwaliteit door stikstof uitstoot.

Is een toetsing aan de gebiedsbescherming noodzakelijk?

Ja, Er is een aerius berekening nodig om vast te stellen of de voorgenomen werkzaamheden door stikstof uitstoot negatieve effecten hebben op beschermde gebieden.

Zijn vervolgstappen noodzakelijk wat betreft het onderdeel houtopstanden?

Ja, indien er bomenkap gaat plaatsvinden is toetsing aan houtopstanden noodzakelijk.

9. LITERATUUR

Sweco. 2023, Milieueffect rapportage Midden gebied Zuidplaspolder (MER)

Wet Natuurbescherming 2021. (2021, 1 juli). Geraadpleegd van <https://wetten.Overheid.nl/BWBR0037552/2021-07-01>

Omgevingsverordening Zuid Holland 2023. (2023, 1 april). Geraadpleegd van <https://lokaleregelgeving.Overheid.nl/CVDR622914>

Websites

Gebiedendatabase Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO, voorheen ministerie van EL&I): www.syn-biosys.alterra.nl/natura2000/

Soortendatabase Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO, voorheen ministerie van EL&I): www.minInv.nederlandsesoorten.nl/

Waarnemingen: <https://www.ndff.nl/>

voor natuur
en leefomgeving

voor natuur
en leefomgeving

BIJLAGE I

PLAN VAN AANPAK NADER ONDERZOEK

**MIDDENGEBIED
ZUIDPLASPOLDER**

ATKB

voor natuur
en leefomgeving

PLAN VAN AANPAK NADER ONDERZOEK

MIDDENGEBIED ZUIDPLASPOLDER

Kenmerk: 20231439_PvA_NO
Status rapport: Concept
Versie: 1
Datum: 21 december 2023

Auteur: T. den Ouden
Kwaliteitscontrole: L. Gerrits

Opdrachtgever: Gemeente Zuidplas
Raadhuisplein 1
2914 KM
Nieuwerkerk aan den IJssel
Contactpersoon: J. van Genderen

Dit rapport is digitaal gegenereerd en derhalve niet voorzien van een handtekening. De inhoud van de rapportage is aantoonbaar gecontroleerd en vrijgegeven.

*©ATKB voor natuur en leefomgeving. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding.
Foto's: ATKB*

ATKB ASSEN
STATIONSSTRAAT 29C
9401 KW ASSEN

ATKB MIDDELHARNIS
PRINS BERNHARDLAAN 147
3241 TA MIDDELHARNIS

ATKB WAARDENBURG
KOEWEISTRAAT 7
4181 CD WAARDENBURG

ATKB ZOETERMEER
LOUIS BRAILLELAAN 100
2719 EK ZOETERMEER

ATKB WAGENINGEN
AGRO BUSINESS PARK 9
6708 PV WAGENINGEN

KVK 27 1771 40
BTW NL 8076 36 757B01
IBAN NL53 RABO 0160177529

INHOUD

1	Inleiding.....	4
2	Uitvoering nader onderzoek.....	5
2.1	Planten	5
2.2	Cat 1t/m 4 broedvogels	5
2.3	Cat. 5 broedvogels	7
2.4	Vleermuizen	8
2.5	Grondgebonden zoogdieren	9
2.6	Amfibiën	10
2.7	Reptielen	10
2.8	Vissen	11
2.9	Ongewervelden	11
3	Planning nader onderzoek.....	13

I INLEIDING

Gemeente Zuidplas heeft het voornemen om op haar grondgebied een (grootschalige) locatie met ongeveer 8.000 woningen en voorzieningen te ontwikkelen. Eerst wordt fase 1 van het plangebied ontwikkeld, dit gaat om 1.500 woningen, bedrijventerrein, bosgebied en een energielandschap (zonneweide). Deze grootschalige ontwikkeling vindt gefaseerd plaats vanwege de beperkte geldigheidsduur van de onderzoeken. In dit rapport wordt fase 1 van het project behandeld.

Om te bepalen of de voorgenomen plannen (mogelijk) leiden tot een overtreding van de huidige natuurwetgeving, is een quickscan Wet natuurbescherming (Wnb) uitgevoerd.

Deze quickscan is opgesteld en heeft het kenmerk 20231439_QS_rap01_v1. Vanuit Gemeente Zuidplas is de wens om naast deze quickscan, een plan van aanpak te ontvangen over de te nemen vervolgstappen. De verwachting was namelijk dat er in dit grootschalige project meerdere soortgroepen onderzocht moeten worden op beschermde waarden binnen het plangebied. In dit rapport wordt dan ook uitgewerkt hoe dit nader onderzoek eruit ziet. Hiermee worden de vragen hoe, wat, waar en wanneer beantwoord. Dit plan van aanpak is gebaseerd op een situatie waarin werkzaamheden in de Zuidplaspolder een dusdanige omvang hebben dat alle (op dit moment) mogelijk beschermde natuurwaarden worden vernietigd of verstoord. In zo'n 'worst case scenario' dienen alle onderzoeken die in dit rapport zijn opgesteld te worden uitgevoerd.

Het plan van aanpak is in hoofdstuk 2 uitgewerkt in de uitvoering per soort(groep). In hoofdstuk 3 is een planning van deze nadere onderzoeken opgesteld.

2 UITVOERING NADER ONDERZOEK

In de quickscan is aangegeven welke beschermde natuurwaarden (mogelijk) aanwezig zijn in het plangebied en welke verbodsbepalingen van de Wnb worden overtreden indien dit wordt verstoord/vernietigd. In dit hoofdstuk is uitgewerkt welk onderzoek moet plaatsvinden om vast te stellen of deze natuurwaarden daadwerkelijk aanwezig zijn. Daarnaast wordt met dit onderzoek vastgesteld waar deze natuurwaarden precies aanwezig zijn en welke soorten er gebruik van maken. Op basis hiervan kunnen vervolgstappen worden genomen. De werkwijzen van deze nadere onderzoeken zijn afgeleid van de onderzoeksprotocollen van Netwerk Groene Bureaus (NGB). Hiervoor wordt de meest recente versie gebruikt uit november 2023. Indien er geen protocol van NGB bestaat voor een soortgroep dan wordt het kennisdocumenten van Bij12, telrichtlijnen van Sovon of de inventarisatiehandleiding van Stichting Anemoon gebruikt.

In de bijlagen van de quickscan is per relevante soortgroep in kaart gebracht waar beschermde natuurwaarden (mogelijk) aanwezig zijn. Hieruit komen de volgende soorten naar voren:

- kleine wolfsmelk;
- boomvalk, buizerd, gierzwaluw, huismus, kerkuil, ransuil, sperwer, steenuil;
- cat. 5 broedvogels (zie H5 Quickscan);
- overige broedvogels (zie H5 Quickscan);
- gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meer-vleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis;
- waterspitsmuis;
- rugstreeppad;
- ringslang;
- grote modderkruiper;
- grote vos;
- platte schijfhoren.

Indien werkzaamheden uitgevoerd gaan worden op locaties waar één of meerdere soorten niet op voorhand uitgesloten kunnen worden en door de werkzaamheden leefgebied of vast nest- en verblijfsplaatsen verloren gaan of mogelijk individuen worden gedood, dan is nader onderzoek nodig. De methodiek voor het nader onderzoek naar deze soorten wordt per soort toegelicht in onderstaande paragrafen.

2.1 PLANTEN

Kleine wolfsmelk

Het onderzoek naar groeiplaatsen van kleine wolfsmelk wordt uitgevoerd door één ervaren ecooloog. Het onderzoek bestaat uit een veldbezoek waarin de geschikte groeiplaatsen (akkers waar tarwe of hakvruchten worden verbouwd) worden geïnspecteerd op aanwezigheid van kleine wolfsmelk. Dit veldbezoek dient uitgevoerd te worden in de vroege zomer (juni-begin juli). In deze periode zijn kleine wolfsmelk planten goed herkenbaar en aardappel- en tarwevelden nog niet geoogst.

2.2 CAT IT/M 4 BROEDVOGELS

Huisumus

Het onderzoek naar huismussen wordt uitgevoerd volgens het soortinventarisatieprotocol van NGB (NGB, versie nov 2023). Conform het kennisdocument worden per locatie twee bezoeken uitgevoerd in de

periode van 1 april t/m 15 mei met een tussenperiode van ten minste tien dagen. Van deze twee bezoeken wordt minimaal één bezoek in de ochtend uitgevoerd. Daarbij worden het gebouw en de omgeving geobserveerd en wordt gelet op aanwezigheid van broedende huismussen in en nabij het plangebied. De waargenomen zingende mannetjes en de aanwezigheid van paartjes en/of nestbouw worden genoteerd. Het onderzoek wordt uitgevoerd tussen de eerste uren na zonsopkomst tot de laatste uren voor zonsondergang bij gunstige weersomstandigheden (droog, windkracht <5 Bft.)

Uit de quickscan is gebleken dat beschermde functies, zoals rustplaatsen in struiken en drinkplaatsen, aanwezig zijn binnen het plangebied. De rustplaatsen van huismus zijn ingetekend in Bijlage 2 (kwetterplekken). Drinkplaatsen zijn aanwezig bij open water. Daarnaast zijn zandbaden en foerageerplekken beschermde functies van de huismus. Bij het nader onderzoek dienen deze functies ook te worden onderzocht op aanwezigheid.

Gierzwaluw

Het gierzwaluwonderzoek wordt uitgevoerd volgens het opgestelde soortinventarisatieprotocol van NGB. Conform het protocol bestaat het onderzoek naar gierzwaluwen uit twee rondes die plaatsvinden gedurende de periode 15 juni t/m 15 juli, en één ronde in de periode september – half maart. De onderzoek rondes in de zomer worden (met minimaal 10 tussenliggende dagen) uitgevoerd vanaf 1 uur voor tot 0,5 uur na zonsondergang. Dit is de meest geschikte tijd om het invliegen van gierzwaluwen in een nestlocatie waar te nemen. Tijdens de onderzoek ronde in het najaar worden dakpannen gelicht om gebruikte nestlocaties op te speuren. Het veldonderzoek wordt uitgevoerd door één ervaren ecologen per locatie¹.

Kerkuil

Het kerkuilonderzoek wordt conform het Kennisdocument Kerkuil (BIJ12, versie 1.0, juli 2017) uitgevoerd middels het uitvoeren van drie avondbezoeken in de periode 1 februari t/m 31 augustus. Tijdens het veldbezoek wordt gelet op aanwezige paren, territoriaal gedrag, bedelende jongen en andere aanwijzingen voor de aanwezigheid van kerkuilen (braakballen, ruiveren, krietstreden op gebouw etc.). De veldbezoeken worden in de late avond en vroege nacht uitgevoerd, rond zonsondergang. Verder wordt één bezoek overdag uitgevoerd om rustende (roestende) exemplaren in kaart te brengen. Tussen de veldbezoeken wordt een minimale periode van tien dagen aangehouden. Het veldonderzoek wordt uitgevoerd door één ervaren ecooloog per locatie. In totaal zijn er vijf locaties waar nestplaatsen van kerkuil onderzocht dienen te worden en twee potentiële rustlocaties.

Roofvogels

Bij het veldonderzoek naar roofvogels (boomvalk, buizerd en sperwer) wordt geluisterd en gekeken naar aanwezige roofvogels, en gelet op nestindicerend gedrag. Hierbij worden de telrichtlijnen van Sovon aangehouden. Hierbij geldt dat het hele plangebied geschikt is als foerageergebied, en er een aantal geschikte nestlocaties aanwezig is. De nestlocaties zijn ingetekend in bijlage 1, hier dient extra aandacht aan te worden besteed. Het onderzoek wordt door twee ervaren ecologen uitgevoerd en bestaat uit twee rondes in de periode eind april t/m eind juni per deelgebied². Voor het onderzoek naar boomvalk dient vooral gelet te worden op roepende broedparen in de schemering vanaf eind april. Een broedend paar wordt herkend door af- en aanvliegen van mannetje die het vrouwtje op het nest (ekster- of kraaiennest) voert. Een horst dat in gebruik is door buizerd wordt herkend aan een opstaande rand met verse takken, soms groene twijgen. Een nest met jongen wordt herkend aan een kring van witte uitwerpselen onder het nest. Een sperwernest wordt gevonden in een kleiner nest (kraai- eksterneest formaat) en is (in gebruik) aan

¹ Met een locatie wordt één ingetekende polygoon in de bijlagen bedoeld.

² Er zijn in totaal 3 deelgebieden (zie bijlage 2)

dezelfde punten te herkennen als een buizerdnest dat in gebruik is. Af en toe is de uitstekende kop of staart van een broedende vogel te zien.

Ransuil

Voor het onderzoek naar ransuil is geen kennisdocument of inventarisatieprotocol beschikbaar. Om deze reden wordt het onderzoek uitgevoerd volgens de telrichtlijnen van Sovon. Het nader onderzoek naar ransuil wordt uitgevoerd door één ervaren ecooloog per locatie en vindt plaats in de periode van 20 februari t/m 31 mei. In totaal worden er vier bezoeken gebracht, waarvan drie avondbezoeken vanaf zonsondergang tot drie uur na zonsondergang. De eerste twee avondbezoeken worden uitgevoerd in de periode van 20 februari t/m 31 maart en dienen om baltsende uilen waar te nemen. Het derde bezoek wordt rond half april uitgevoerd om op het nest zittende uilen waar te nemen. De laatste onderzoekronde wordt eind mei 's avonds uitgevoerd, en dient om bedelende jongen te vinden. Bij de nachtelijke bezoeken wordt gebruikgemaakt van een warmtebeeldcamera. Bij het onderzoek naar ransuil wordt gefocust op de locaties aangegeven in Bijlage 2.

Steenuil

Het onderzoek naar steenuil wordt uitgevoerd conform het soortinventarisatieprotocol van het NGB. Het nader onderzoek naar steenuil wordt uitgevoerd door één ervaren ecooloog per locatie en vindt plaats in de periode van 1 februari t/m 30 april. In totaal worden vier bezoeken gebracht, waarvan drie avondbezoeken van twee uur tussen een half uur na zonsondergang en middernacht en één bezoek van twee uur overdag. Het bezoek dat overdag plaatsvindt, is gericht op het vinden van sporen als braakballen, mestsporen en/of dieren op het nest. Tussen het eerste en het laatste veldbezoek wordt een minimale tussenperiode van één maand gehanteerd. Bij de nachtelijke bezoeken wordt de baltsroep van steenuil afgespeeld. Steenuilen reageren op dit geluid, waardoor eventueel aanwezige individuen makkelijker te lokaliseren zijn. Voor de steenuil dienen in totaal acht potentiële nestlocaties en één rustlocatie te worden onderzocht.

2.3 CAT. 5 BROEDVOGELS

Voor het onderzoek naar cat. 5 broedvogels worden conform de richtlijnen van Sovon twee veldbezoeken uitgevoerd in de periode 25 maart tot en met 25 mei, waarvan één eind mei (i.v.m. zwaluwen). Hierbij wordt overdag gezocht naar nesten van huiszwaluw, boerenzwaluw, spreeuw, mezen, spechten etc. Deze kunnen zich bevinden onder het dakoverstek van de woning, in boomholtes of in nestkasten. Het veldonderzoek wordt per deelgebied in twee rondes uitgevoerd door één ervaren ecooloog en deze rondes duren twee uur. Hierbij dient te worden gelet op de volgende elementen.

Boomholtes en nestkasten

De kleine boomholtes en gesloten nestkasten in het plangebied vormen mogelijk geschikte nestlocaties voor verschillende cat. 5 broedvogels. De boomholtes dienen op voorhand (buiten het broedseizoen) te worden geïnspecteerd op geschiktheid. Hierbij wordt gelet op ruimte in de boomholtes en de oriëntatie van de opening. Wanneer deze opening richting het zuidwesten is georiënteerd, is de kans groot dat bij regen de boomholte vol loopt met regenwater. Indien de boomholtes geschikte nestlocaties bevatten voor de cat. 5 soorten boomklever, boomkruiper, grauwe vliegenvanger, koolmees en pimpelmees. De grote boomholtes dienen eveneens alvorens het nader onderzoek te worden geïnspecteerd op nestgeschiktheid. Naar aanleiding hiervan kunnen de geschikt bevonden boomholtes worden onderzocht op aanwezigheid van bosuil, grote bonte specht, groene specht en spreeuw. Hierbij dient één ervaren ecooloog ingezet te worden per locatie. Hierbij wordt gelet op activiteit bij de boomholte/nestkast. Voorbeelden van nestindicerend gedrag zijn het aanvliegen van ouders met nestmateriaal of voedsel voor jongen.

Boerenwaluw en huiswaluw

Bij het veldonderzoek naar boerenwaluw en huiswaluw wordt overdag gezocht naar nesten van deze soorten. Deze kunnen zich bevinden onder het dakoverstek van de bebouwing, of in schuren.

2.4 VLEERMUIZEN

Algemeen

Voorafgaand aan het vleermuisonderzoek wordt een bomencheck uitgevoerd om de boomholtes te beoordelen op geschiktheid voor vleermuizen.

Het vleermuisonderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van het landelijk vastgestelde protocol voor vleermuisonderzoek (versie januari 2021). Dit is een door de Zoogdiervereniging, het bevoegd gezag en het Netwerk Groene Bureaus (NGB) – waar ATKB als lid bij is aangesloten – goedgekeurde methodiek. Het vleermuisprotocol geeft aan dat er meerdere onderzoeksronden nodig zijn om de verschillende functies van het gebied voor vleermuizen in kaart te brengen. Conform het protocol worden de bezoeken uitgevoerd in de vleermuisactieve periode tussen april en oktober.

Met behulp van een batdetector³ van het type Pettersson D240x en zichtwaarnemingen wordt onderzoek gedaan naar verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen. Gekoppeld aan de batdetector worden met behulp van een opnameapparaat (Roland R-05, Roland R-07en/of TASCAM DR-05X) opnames gemaakt van in het veld moeilijk te determineren soorten. De geluiden worden achteraf op kantoor met behulp van het programma Batsound geanalyseerd. Ook wordt met behulp van een warmtebeeldcamera gekeken naar activiteit van vleermuizen. Hiermee kunnen paarverblijven handig bepaald worden, maar ook zwermgedrag is hiermee makkelijker vast te stellen.

Alle veldbezoeken worden uitgevoerd onder voor vleermuizen geschikte weersomstandigheden. Dit betekent een temperatuur boven de 12 graden (i.v.m. laatvlieger), (vrijwel) droog en weinig wind. Tijdens het invallen van de duisternis (zonsondergang) en in de vroege ochtend (zonsopgang) wordt met behulp van de batdetector gepost op verschillende strategische locaties zodat in- en uitvliegende vleermuizen goed kunnen worden waargenomen.

Verblijfplaatsen

Er worden per locatie vijf onderzoeksronden uitgevoerd in de periode 15 mei t/m 30 september:

- Drie veldbezoeken in de periode 15 mei t/m 15 juli om kraam- en zomerverblijfplaatsen te onderzoeken, waarvan:
 - twee rondes (2,5 uur) vanaf zonsondergang;
 - één ronde (3 uur) vanaf 3 uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst.
- Twee veldbezoeken van 2 uur in de periode van 15 augustus t/m 1 oktober om paar- en winterverblijfplaatsen te onderzoeken, waarvan:
 - één ronde vanaf 1 uur na zonsondergang;
 - één ronde rond middernacht.

³ Een batdetector zet de voor mensen onhoorbare geluiden van vleermuizen om in hoorbare geluiden. Aan de hand van frequentie en ritme van de geluiden is het mogelijk om de vleermuissoorten te onderscheiden.

De onderzoeken in de zomer- en kraamperiode worden met twee ervaren ecologen per locatie uitgevoerd. In principe volstaat een minimale dekking van 75% van het gebouw. In de paarperiode wordt het onderzoek uitgevoerd door één ervaren ecooloog per locatie. In de paarperiode blijven paarroepende vleermuizen langer cirkelen bij hun verblijfplaats, waardoor 1 ervaren ecooloog voor dit type onderzoek volstaat. Afhankelijk van de grootte en overzichtelijkheid van de te onderzoeken verblijfplaatsen kan het aantal ecologen dat ingezet wordt voor het onderzoek in de zomer- en kraamperiode en paarperiode afwijken.

Vliegroutes

Het onderzoek naar vliegroutes van gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, meervleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuis wordt uitgevoerd in de periode van 15 april t/m 15 augustus. Hiervoor worden twee onderzoeksrondes uitgevoerd vanaf zonsondergang tot tweeënhalf uur na zonsondergang. Het eerste bezoek vindt plaats in de periode van 1 juni t/m 15 juli en het tweede bezoek in de periode van 15 juli t/m 15 september. Hierbij dient één ecooloog per vliegroute aanwezig te zijn. Tussen beide bezoeken wordt een minimale tussenperiode van acht weken aangehouden.

Foerageergebied

Het onderzoek naar (essentieel) foerageergebied van gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis wordt uitgevoerd in de periode van 15 april t/m 1 oktober. Het onderzoek bestaat uit drie onderzoeksrondes. Hiervan worden twee onderzoeksrondes uitgevoerd vanaf zonsondergang tot tweeënhalf uur na zonsondergang. Het eerste bezoek vindt plaats in de periode van 1 juni t/m 15 juli en het tweede bezoek in de periode van 15 juli t/m 15 september. Tussen deze beide bezoeken wordt een minimale tussenperiode van acht weken aangehouden. Beide rondes kunnen worden gecombineerd met het onderzoek naar verblijfplaatsen. De mogelijke verblijfplaatsen bevinden zich namelijk op hetzelfde perceel als de mogelijke essentiële foerageergebieden.

Omdat het vleermuisprotocol voorschrijft dat voor onderzoek naar foerageergebied van ruige dwergvleermuis één bezoek plaats dient te vinden in de periode van 1 augustus t/m 1 oktober, wordt deze onderzoeksrunde gecombineerd met het onderzoek naar paarverblijfplaatsen.

2.5 GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Waterspitsmuis

Het onderzoek naar waterspitsmuis wordt uitgevoerd in de periode half augustus t/m eind oktober met behulp van eDNA. Dit onderzoek bestaat uit het nemen van bodem- en watermonsters van de sloten en oevers in het plangebied (zie bijlage 5). Voor de monitoring van de waterspitsmuis wordt gebruik gemaakt van de Environmental DNA (eDNA) methode. Deze methode is gebaseerd op het feit dat alle in het water levende dieren via uitwerpselen, of via huid en haren DNA in het water of langs de oever achter laten. Via het water verspreidt dit DNA zich over een groot oppervlak. Voor deze monitoring worden op twee manieren samples verzameld om de aanwezigheid of afwezigheid van de waterspitsmuis aan te tonen.

De eerste methode is gebaseerd op het verzamelen van DNA via uitwerpselen van de waterspitsmuis. Voor deze methode worden lokbuisjes langs de oevers in het plangebied geplaatst met gedroogde meelwormen. Deze lokbuisjes worden in de periode half augustus tot eind oktober neergelegd en twee weken later opgehaald. De uitwerpselen, mits aanwezig, worden verzameld en geanalyseerd aanwezigheid

van DNA-sporen van de waterspitsmuis. De analyse wordt gedaan in het lab van een nader te bepalen partij.

De tweede methode is gebaseerd op het feit dat DNA oplost in het water en zich verspreid over een groot oppervlak. Voor deze methode worden verspreid door het plangebied watermonsters genomen en door een filter getrokken totdat het filter verzadigd is. De watermonsters worden in het lab van een nader te bepalen partij geanalyseerd.

Mits het bevoegd gezag deze methodiek niet afdoende beoordeeld, is een aanvullend onderzoek met behulp van inloopvallen mogelijk. Dit onderzoek wordt uitgevoerd met behulp van de inloopvallen van het type Heslinga en Longworth. Deze typen vallen zijn erg geschikt voor het vangen van kleine grondgebonden zoogdieren. Het is een diervriendelijke methode waarbij de gevangen dieren niet worden gedood en na de vangst worden vrijgelaten. De inloopvallen worden geplaatst op de meest kansrijke locaties in het onderzoeksgebied (Bijlage 5). Deze vallen zijn voorzien van hooi en voldoende voedsel (strooivoer, levende meelwormen, wortel en appel). Na een gewenningsperiode van enkele dagen (prebait) worden de vallen voorzien van nieuw voedsel en is het vangstmechanisme op 'scherp' gezet. Tijdens de daaropvolgende twee nachten worden twee controles in de late avond en twee controles in de ochtend uitgevoerd met een tussentijd van ongeveer twaalf uur. Tijdens de controles worden de gevangen dieren op naam gebracht en wordt de val zo nodig bijgevuld met hooi en voedsel en teruggeplaatst. Het onderzoek geeft een goed beeld van alle in het terrein aanwezige kleine grondgebonden zoogdieren (muizen en spitsmuizen).

2.6 AMFIBIËN

Rugstreeppad

In het plangebied wordt de aanwezigheid van landbiotoop, voortplantingsbiotoop en winterbiotoop verwacht. Het rugstreeppadonderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van het soortinventarisatieprotocol van het NGB. Het protocol geeft aan dat om de aanwezigheid van voortplantingsgebied aan te tonen, drie inventarisatieronden van 1,5 uur in de avond waarbij gelet wordt op koorzang, en één inventarisatieronde overdag nodig zijn in de periode van half april tot en met begin augustus. Hierbij dient minimaal één week tussen verschillende onderzoek rondes te zitten en dient minimaal één bezoek in de periode 15 april t/m mei en één bezoek tussen 15 juni en 15 juli plaats te vinden. Afhankelijk van de werkzaamheden kan het aantal in te zetten ecologen worden afgestemd op de grootte van het onderzoeksgebied.

Om de aanwezigheid van potentieel landhabitat aan te tonen zijn vier bezoeken op vochtige avonden nodig in de zomer en herfst. Er worden tapijttegels verspreid over het plangebied neergelegd. Deze worden gedurende de vier onderzoeksronden gecontroleerd op de aanwezigheid van rugstreeppad. Het aantal benodigde ecologen is nader te bepalen.

Winterhabitat wordt op basis van expert judgement bepaald.

2.7 REPTIELEN

Ringslang

Het ringslangonderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van het soorteninventarisatieprotocol van Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het soorteninventarisatieprotocol geeft aan dat er minstens 4 bezoeken moeten plaatsvinden voor het vaststellen van voortplantingsbiotoop. Hierbij wordt bij één ronde gekeken naar aanwezige eischalen (oktober t/m maart, min 5°C). De overige 3 bezoeken vinden plaats in juni/juli en

dienen om zonnende vrouwtjes waar te nemen. Hierbij wordt een periode van 2 weken tussen bezoeken aangehouden. Voor het onderzoek naar zomerbiotoop zijn minstens 5 bezoeken nodig. Tijdens het eerste bezoek wordt plaatmateriaal neergelegd langs de oevers. Hier komen ringslangen op af om te zonnen. 14 dagen na het plaatsen van het plaatmateriaal begint de inventarisatieperiode. Tijdens de veldbezoeken wordt in het plangebied en de directe omgeving gelet op aanwezigheid van ringslang. Er dienen minimaal één maand tussen het eerste en laatste bezoek te zitten en de bezoeken dienen in de periode april tot oktober uitgevoerd te worden (optimale maanden zijn april, mei, augustus en september). Er dienen minimaal 2 bezoeken in april-mei en één na 31 juli uitgevoerd te worden. Optimale weersomstandigheden bestaan uit een zonnige dag met een temperatuur onder de 15 °C of op een warme dag na een koudere periode. Eén bezoek mag onder suboptimale omstandigheden plaatsvinden.

2.8 VISSSEN

Grote modderkruiper

Het onderzoek naar zomer-/voortplantingsbiotoop van grote modderkruiper wordt uitgevoerd conform het soortinventarisatieprotocol van het NGB van maart t/m september. Hierbij wordt één ronde uitgevoerd in maart-mei. In deze periode is de soort actief en zijn de watergangen nog niet dichtgegroeid met submerse vegetatie. De andere ronde vindt plaats in juni-september. De minimale tijd tussen de bezoeken is 2 maanden. Voor het onderzoek wordt gebruikgemaakt van een elektroapparaat. Omdat het onderzoek langs de waterkant plaatsvindt, worden de bezoeken vanwege de veiligheid uitgevoerd door minimaal twee ervaren ecologen. Hierbij worden de meest geschikte watergangen onderzocht. Dit zijn ondiepe en vegetatierijke sloten of watergangen.

2.9 ONGEWERVELDEN

Grote vos

Voor onderzoek naar de grote vos is geen protocol bekend. Derhalve wordt het onderzoek uitgevoerd op basis van de eerder gebruikte methode van ATKB. Dit onderzoek is op basis van de leefwijze en ecologie van de grote vos.

Het onderzoek naar de grote vos vindt plaats in de periode begin maart-begin juni. Dit is de periode na de overwintering, waarin grote vossen gaan paren. Hierbij dienen de weersomstandigheden voor dagvlinders gunstig te zijn (min. 15 graden met zon of 20 graden en bewolkt met weinig wind). Bij het veldonderzoek wordt gelet op 'bloedende' bomen. Dit zijn bomen waaruit sap vrijkomt. Hier komt grote vossen op af om zich te voeden. Het veldonderzoek wordt uitgevoerd door drie ervaren ecologen (een per deelgebied) en er vinden drie rondes plaats.

Platte schijfhoren

Voor het onderzoek naar de aan- of afwezigheid van de platte schijfhoren wordt uitgegaan van het soortinventarisatieprotocol van het NGB. Hierin staat vermeld onderzoek naar platte schijfhoren middels schepnet uit te voeren, maar de voorkeur gaat vanuit de gemeente Zuidplas uit naar eDNA onderzoek. In het protocol van het NGB staat vermeld dat dit voor platte schijfhoren effectief is, met een detectiekans van 92%. Derhalve is deze techniek voldoende ontwikkeld, en wordt het onderzoek op basis van eDNA techniek uitgevoerd.

Conform het protocol kan de bemonstering van het eDNA het beste worden gedaan in de meest geschikte periode om platte schijfhoren aan te treffen. Aangezien de optimale periode van juni t/m augustus is,

voor natuur
en leefomgeving

wordt het onderzoek in deze periode uitgevoerd. Deze monsters worden genomen uit de voor platte schijfhoren geschikte wateren (zie bijlage 10). De monsters worden geanalyseerd in het lab van een nader te bepalen partij.

3 PLANNING NADER ONDERZOEK

Onderstaande planning geeft de onderzoeksperiode weer waarin de betreffende soort(groep) moet worden onderzocht. Onderzoeken naar verschillende soort(groepen) zijn te combineren indien de kwaliteit van het onderzoek hierdoor niet wordt verslechterd. Voor een omschrijving van het onderzoek, het aantal benodigde onderzoeks rondes en ecologen zie hoofdstuk 2.

Planning nader onderzoek Middengebied Zuidplaspolder	juni	juli	augustus	september	oktober	november	december
Inspectie boomholtes							
Steenuil							
Kerkuil							
Ransuil							
Grote vos							
Grote modderkruiper							
Broedvogels cat. 5							
Huisms							
Ringslang	eischalen	Zomerhabitat	Voortplantingsbiotoop	Zomerhabitat	Onderzoekshabitat		
Roofvogels (boomvalk, buizerd en sperwer)							
Rugstreeppad							
Vleermuizen							
Kleine wolfsmelk							
Gierzwaluw	lichten						Dakpannen
Platte schijfhoren							
Watersoitsmuis							

voor natuur
en leefomgeving

BIJLAGE 2

Kaart: Broedvogels cat. 1 t/m 4
(deelgebied 1)

Legenda

Plangebied

Plangebied

Niet onderzocht

Verblijfplaatsen cat 1 t/m 4

Huismus

Huismus, gierzwaluw

Kwetterplek huismus

Rustplaats kerkuil, steenuil

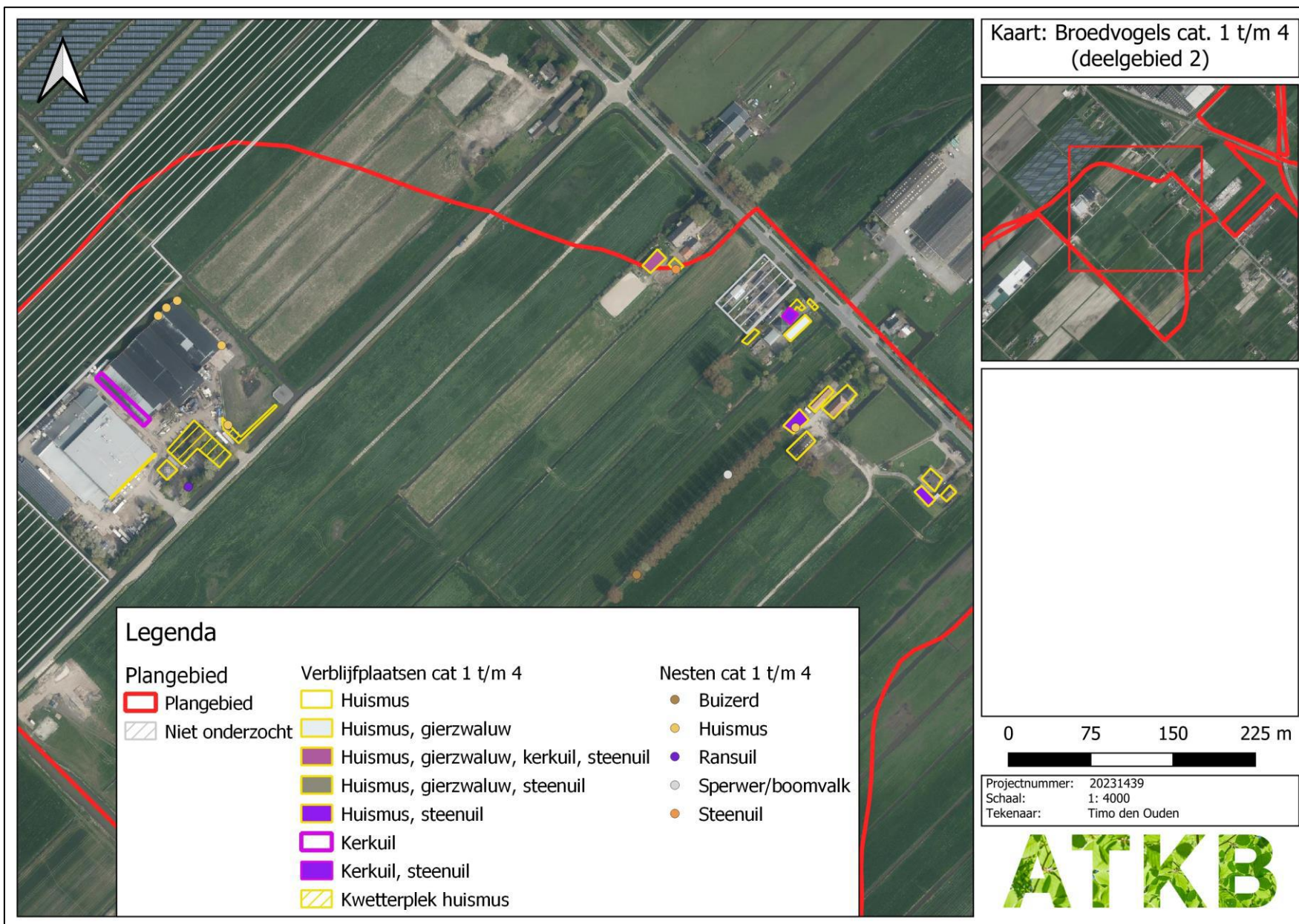
Nesten cat 1 t/m 4

Steenuil

0 25 50 75 m

Projectnummer: 20231439
Schaal: 1: 1500
Tekenaar: Timo den Ouden

ATKB

Kaart: Broedvogels cat. 1 t/m 4
(deelgebied 3)

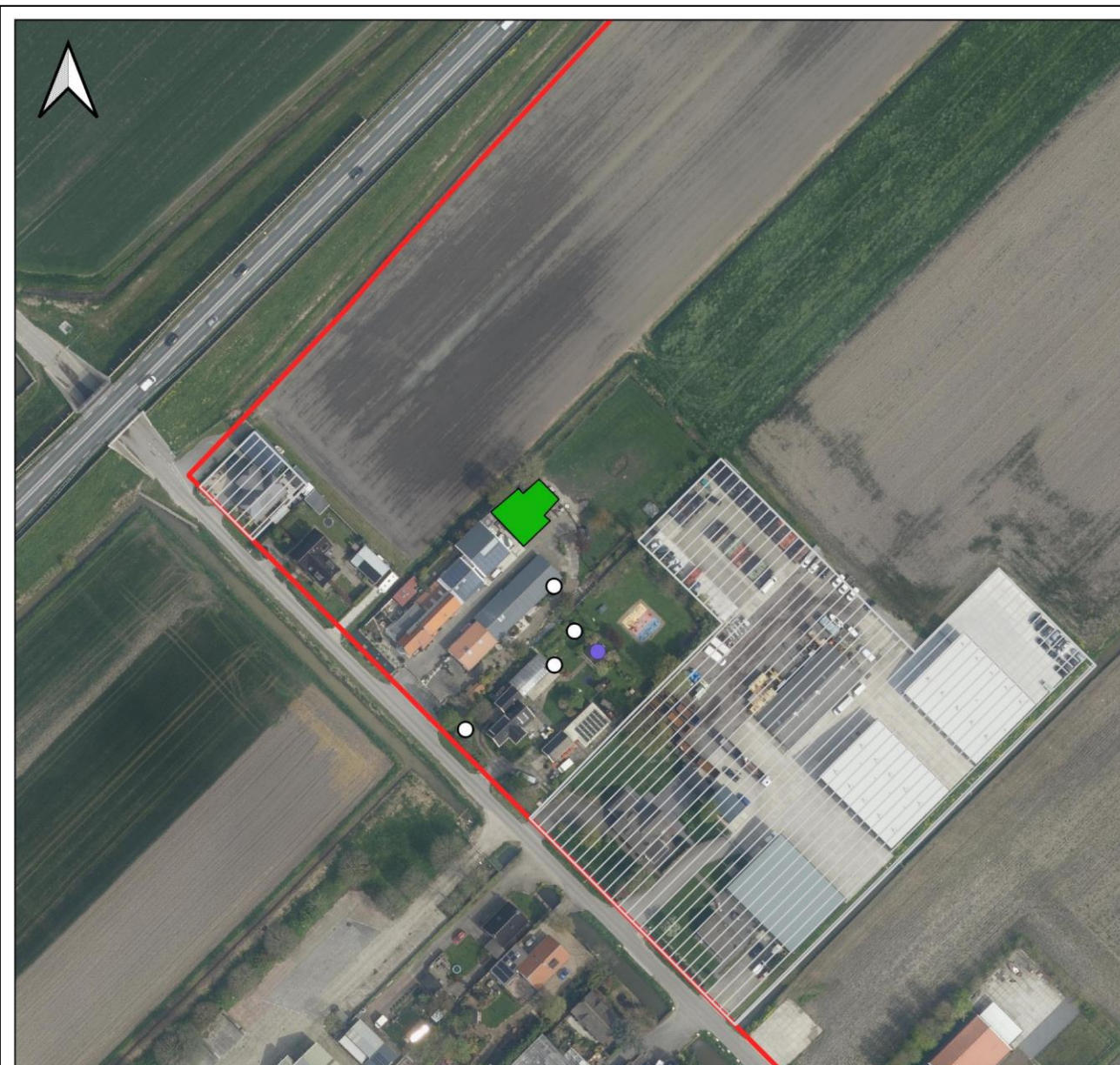
0 75 150 225 m

Projectnummer: 20231439
Schaal: 1: 4000
Tekenaar: Timo den Ouden

ATKB

BIJLAGE 3

Kaart: Broedvogels cat. 5
(deelgebied 1)

Legenda

Plangebied

Niet onderzocht

Nesten cat 5

Nestkast gesloten

Boeren-/huiszwaluw nest

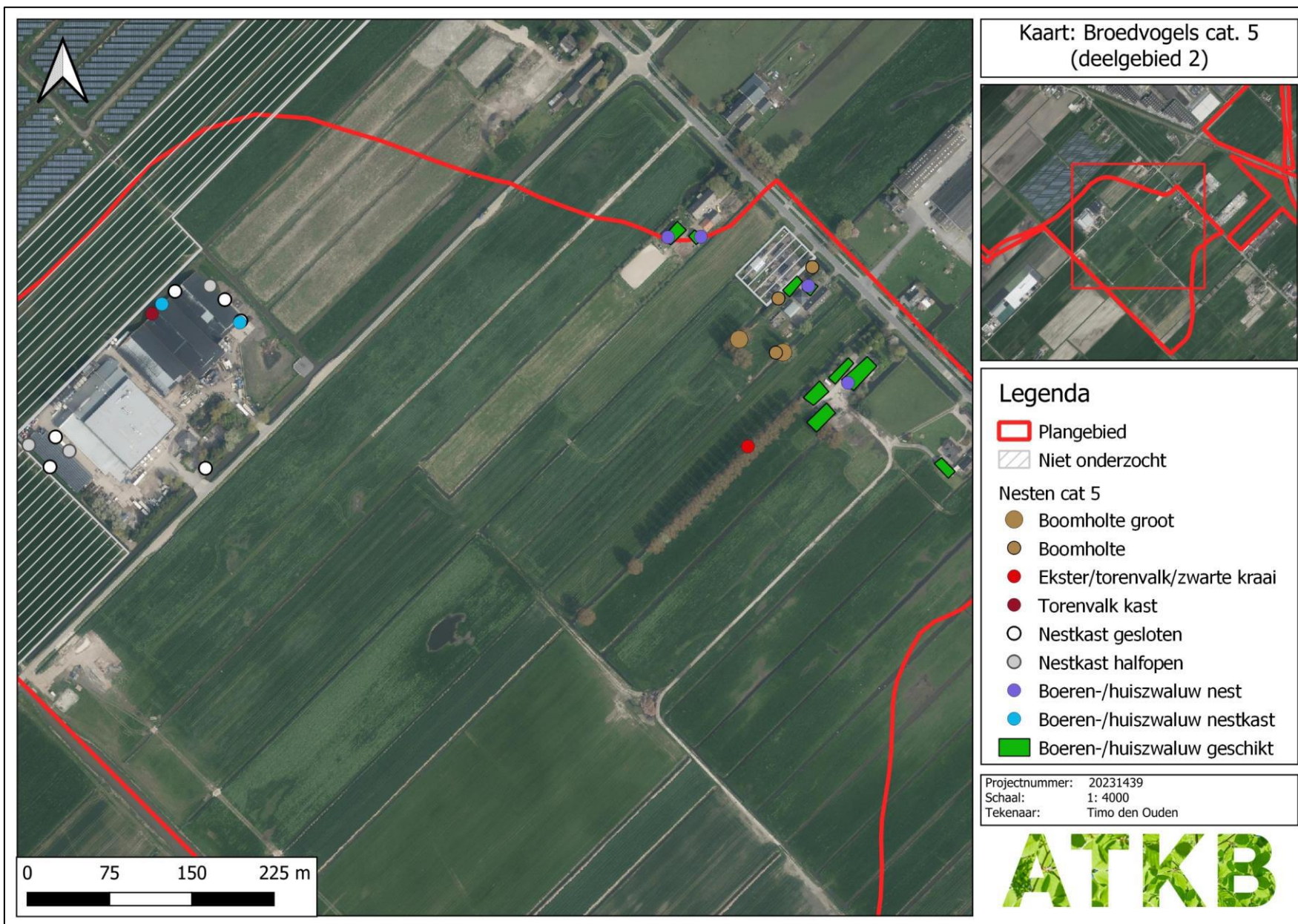
Boeren-/huiszwaluw geschikt

0 25 50 75 m

Projectnummer: 20231439
Schaal: 1: 1500
Tekenaar: Timo den Ouden

ATKB

BIJLAGE 4

Kaart: Vleermuizen (deelgebied 1)

Legenda

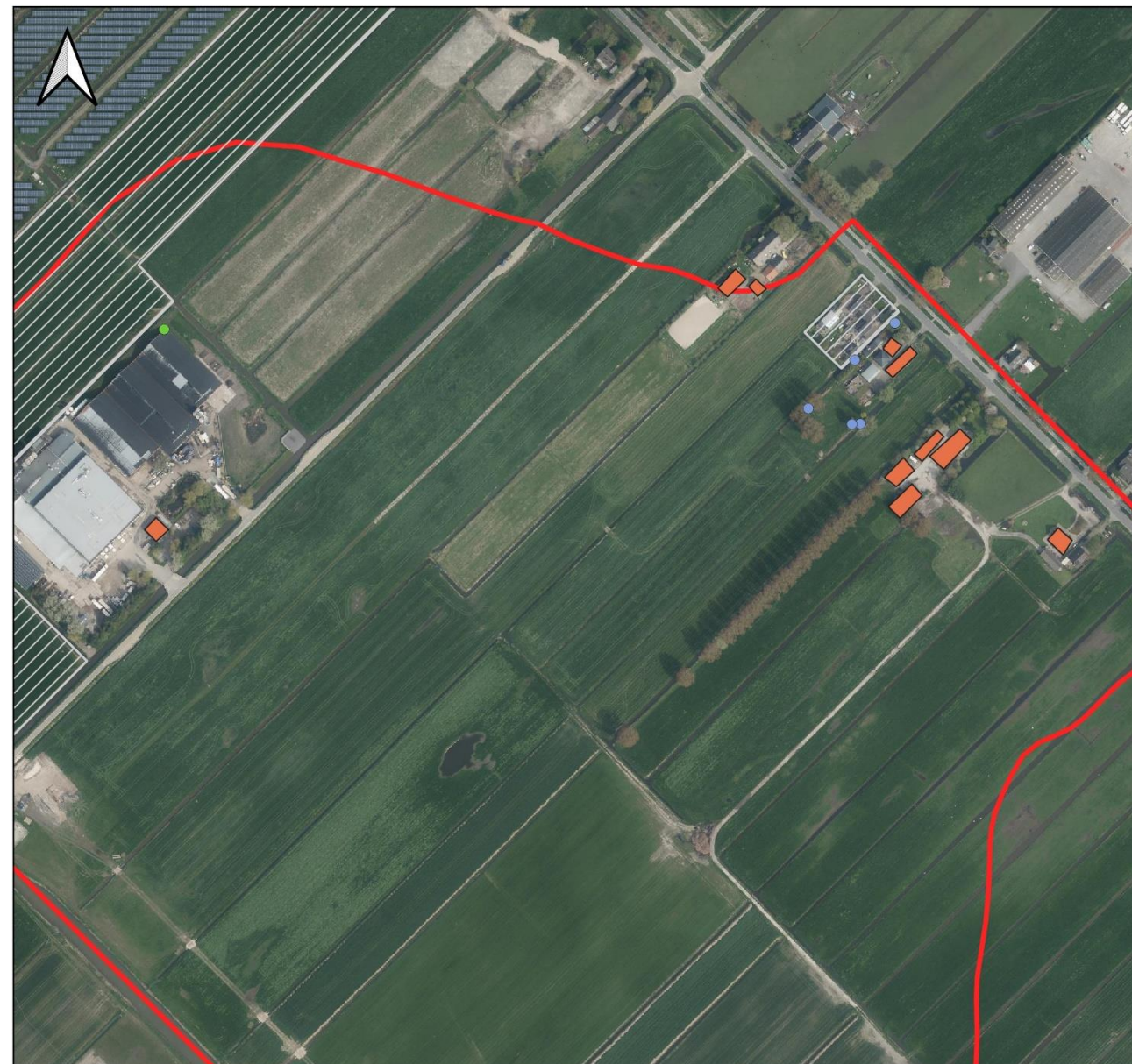
- Plangebied
- Niet onderzocht
- Verblijfplaatsen in gebouw

0 25 50 75 m

Projectnummer: 20231439
Schaal: 1: 1500
Tekenaar: Timo den Ouden

ATKB

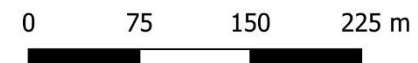

Kaart: Vleermuizen (deelgebied 2)

Legenda

- Plangebied
- Niet onderzocht
- Verblijfplaatsen in gebouw
- Overige verblijfplaatsen
- Boomholte
- Vleermuiskast

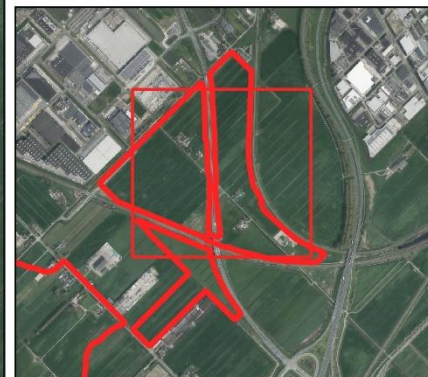

Projectnummer: 20231439
Schaal: 1: 4000
Tekenaar: Timo den Ouden

ATKB

Kaart: Vleermuizen (deelgebied 3)

Legenda

- Plangebied
- Niet onderzocht
- Verblijfplaatsen in gebouw
- Overige verblijfplaatsen
- Boomholte

0 75 150 225 m

Projectnummer: 20231439
Schaal: 1: 4000
Tekenaar: Timo den Ouden

ATKB

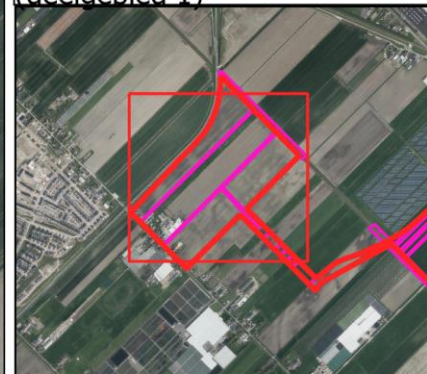

voor natuur
en leefomgeving

BIJLAGE 5

Kaart: Waterspitsmuis
(deelgebied 1)

Legenda

Plangebied

 Plangebied

 Waterspitsmuis

0 50 100 150 200 m

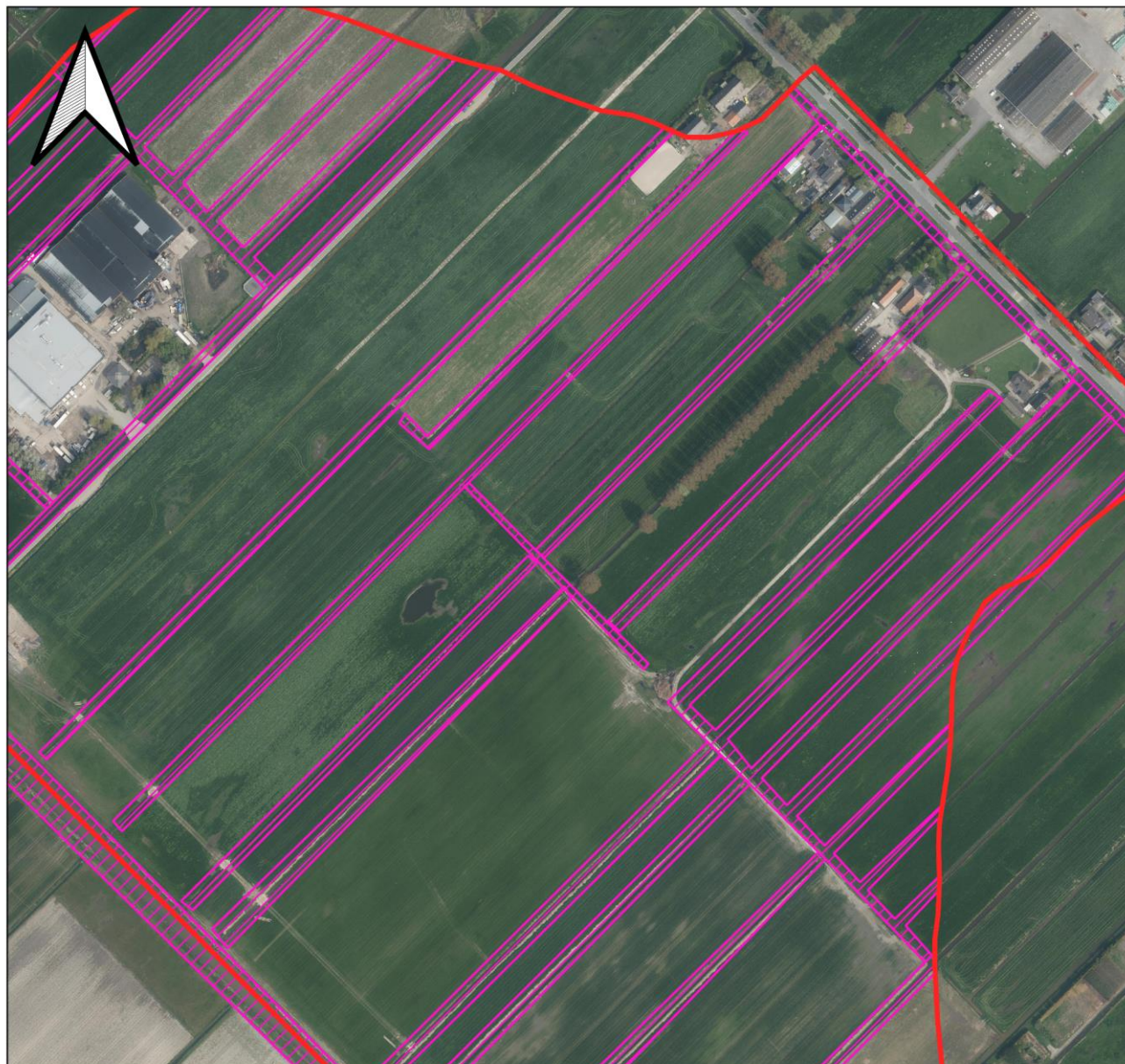

Projectnummer: 20231439

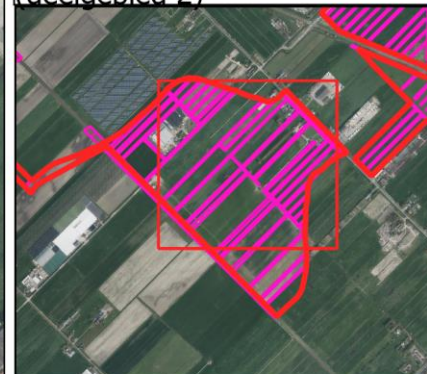
Schaal: 1:4000

Tekenaar: Matthijs Reichert

ATKB

Kaart: Waterspitsmuis
(deelgebied 2)

Legenda

Plangebied

 Plangebied

 Waterspitsmuis

0 50 100 150 200 m

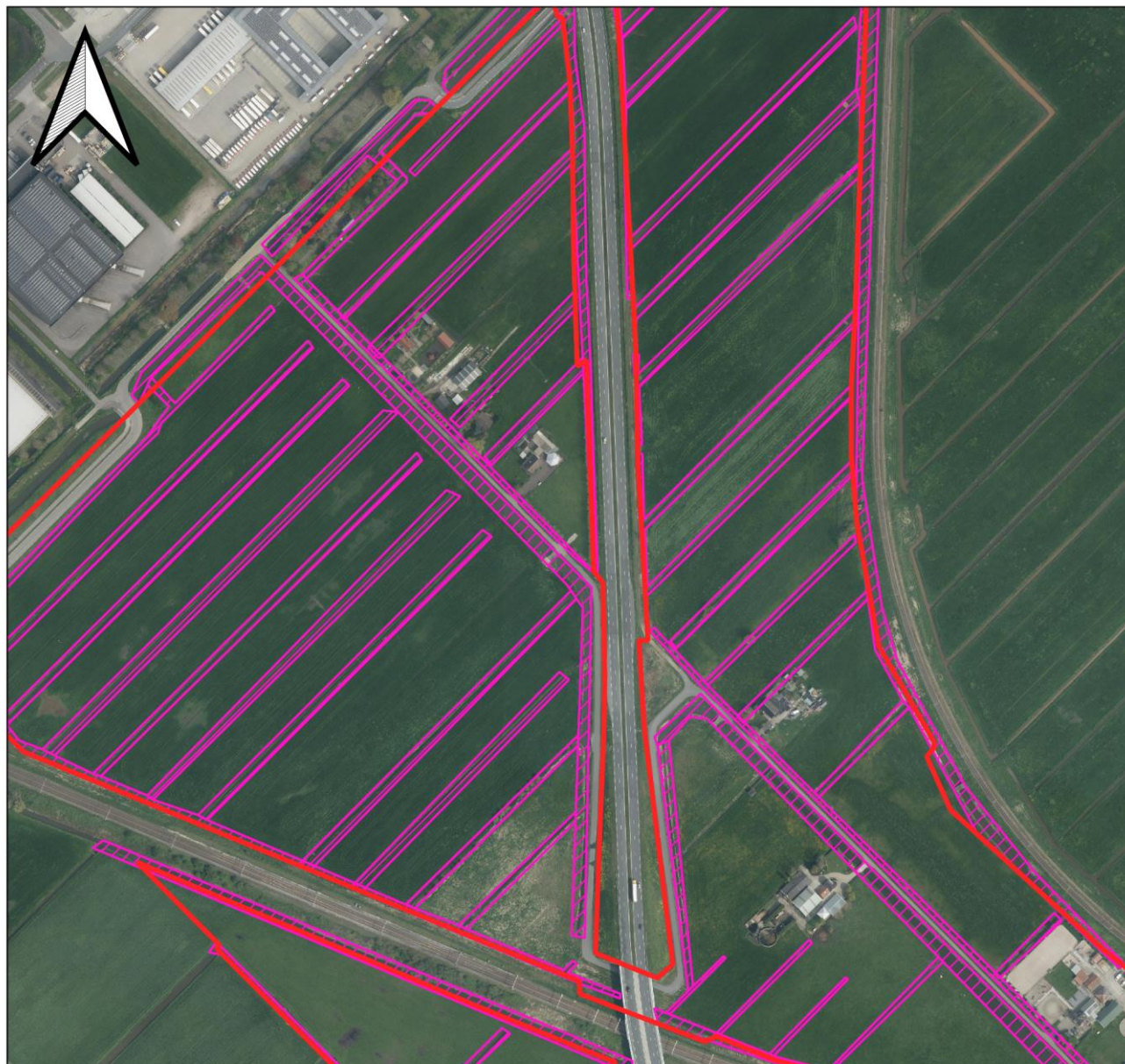

Projectnummer: 20231439

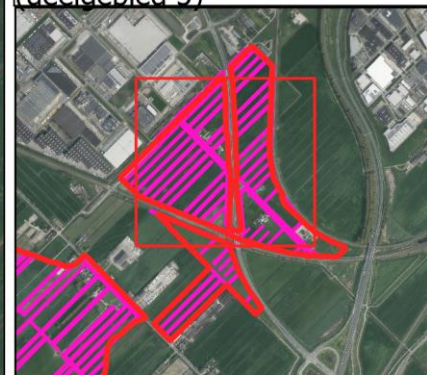
Schaal: 1:4000

Tekenaar: Matthijs Reichert

ATKB

Kaart: Waterspitsmuis
(deelgebied 3)

Legenda

Plangebied

 Plangebied

 Waterspitsmuis

0 50 100 150 200 m

Projectnummer: 20231439

Schaal: 1:4000

Tekenaar: Matthijs Reichert

ATKB

BIJLAGE 6

Kaart: Rugstreeppad (deelgebied 1)

Legenda

- Plangebied
- Rugstreeppad
- Winterhabitat
- Voortplantingshabitat

0 75 150 225 m

Projectnummer: 20231439
Schaal: 1:4000
Tekenaar: Matthijs Reichert

ATKB

Kaart: Rugstreeppad (deelgebied 2)

Legenda

- Plangebied
- Rugstreeppad
- Winterhabitat
- Voortplantingshabitat

0 75 150 225 m

Projectnummer: 20231439
Schaal: 1:4000
Tekenaar: Matthijs Reichert

ATKB

Kaart: Rugstreeppad (deelgebied 3)

Legenda

- Plangebied
- Rugstreeppad
- Winterhabitat
- Voortplantingshabitat

0 75 150 225 m

Projectnummer: 20231439
Schaal: 1:4000
Tekenaar: Matthijs Reichert

ATKB

voor natuur
en leefomgeving

BIJLAGE 7

Kaart: Ringslang (deelgebied 1)

Legenda

Plangebied

 Plangebied

 Ringslang voortplantingshabitat

0 75 150 225 m

Projectnummer: 20231439

Schaal: 1:4000

Tekenaar: Matthijs Reichert

ATKB

Kaart: Ringslang (deelgebied 2)

Legenda

Plangebied

 Plangebied

 Ringslang voortplantingshabitat

0 75 150 225 m

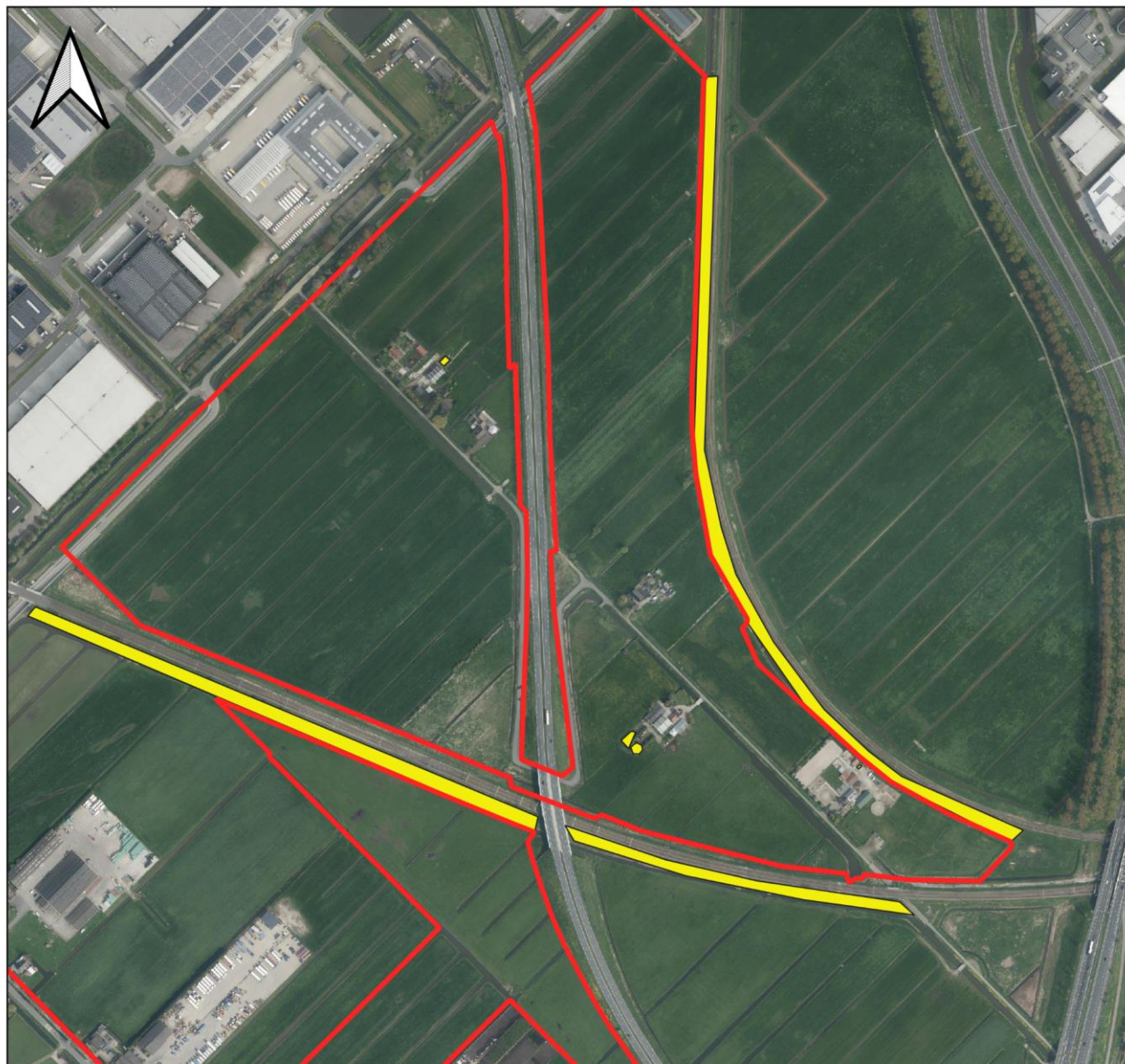

Projectnummer: 20231439

Schaal: 1:4000

Tekenaar: Matthijs Reichert

ATKB

Kaart: Ringslang (deelgebied 3)

Legenda

Plangebied

 Plangebied

 Ringslang voortplantingshabitat

0 100 200 300 m

Projectnummer: 20231439

Schaal: 1:6000

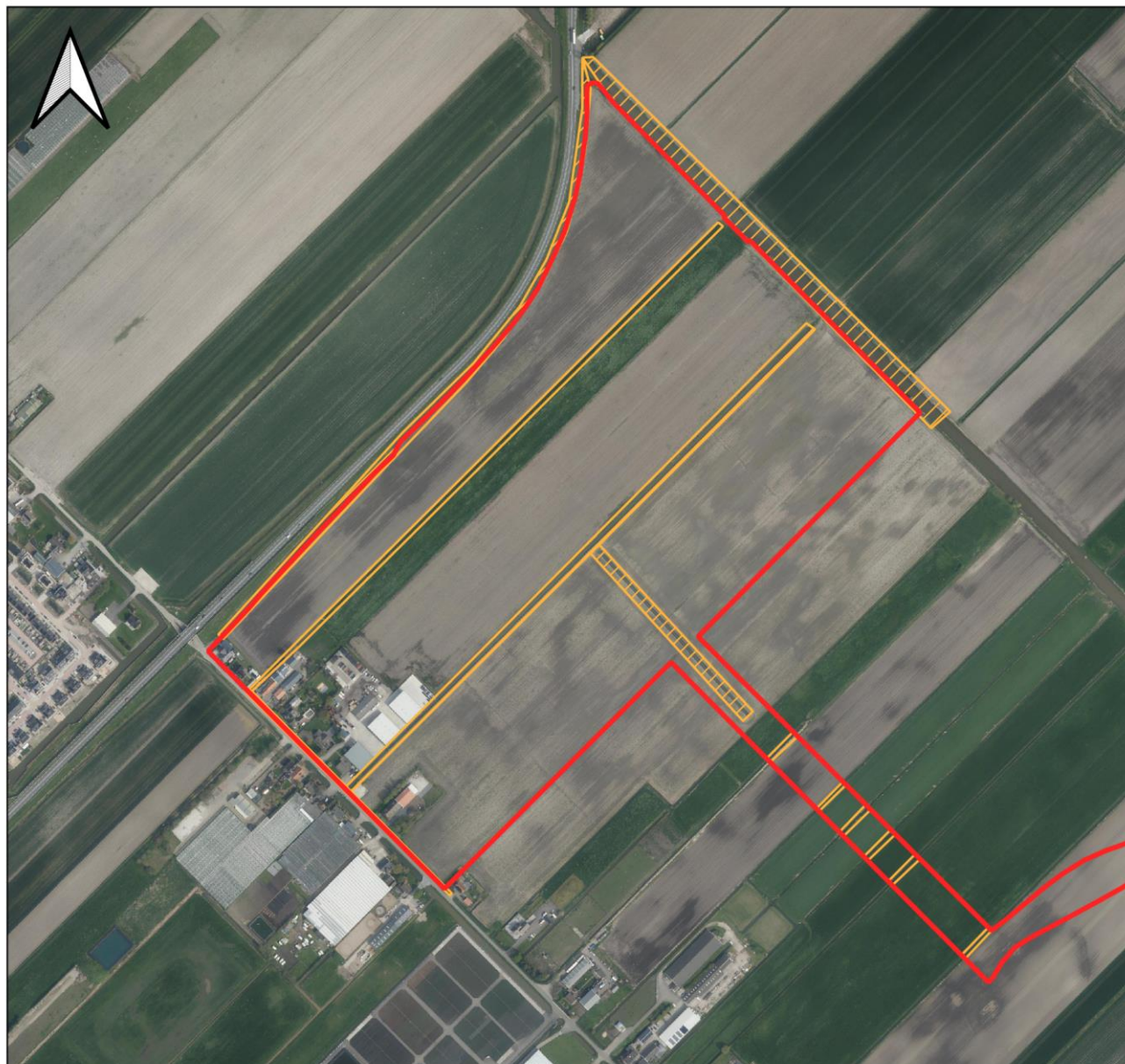
Tekenaar: Matthijs Reichert

ATKB

voor natuur
en leefomgeving

BIJLAGE 8

Kaart: Grote modderkruiper
(deelgebied 1)

Legenda

Plangebied

- Plangebied
- Grote modderkruiper leefgebied

0 100 200 300 m

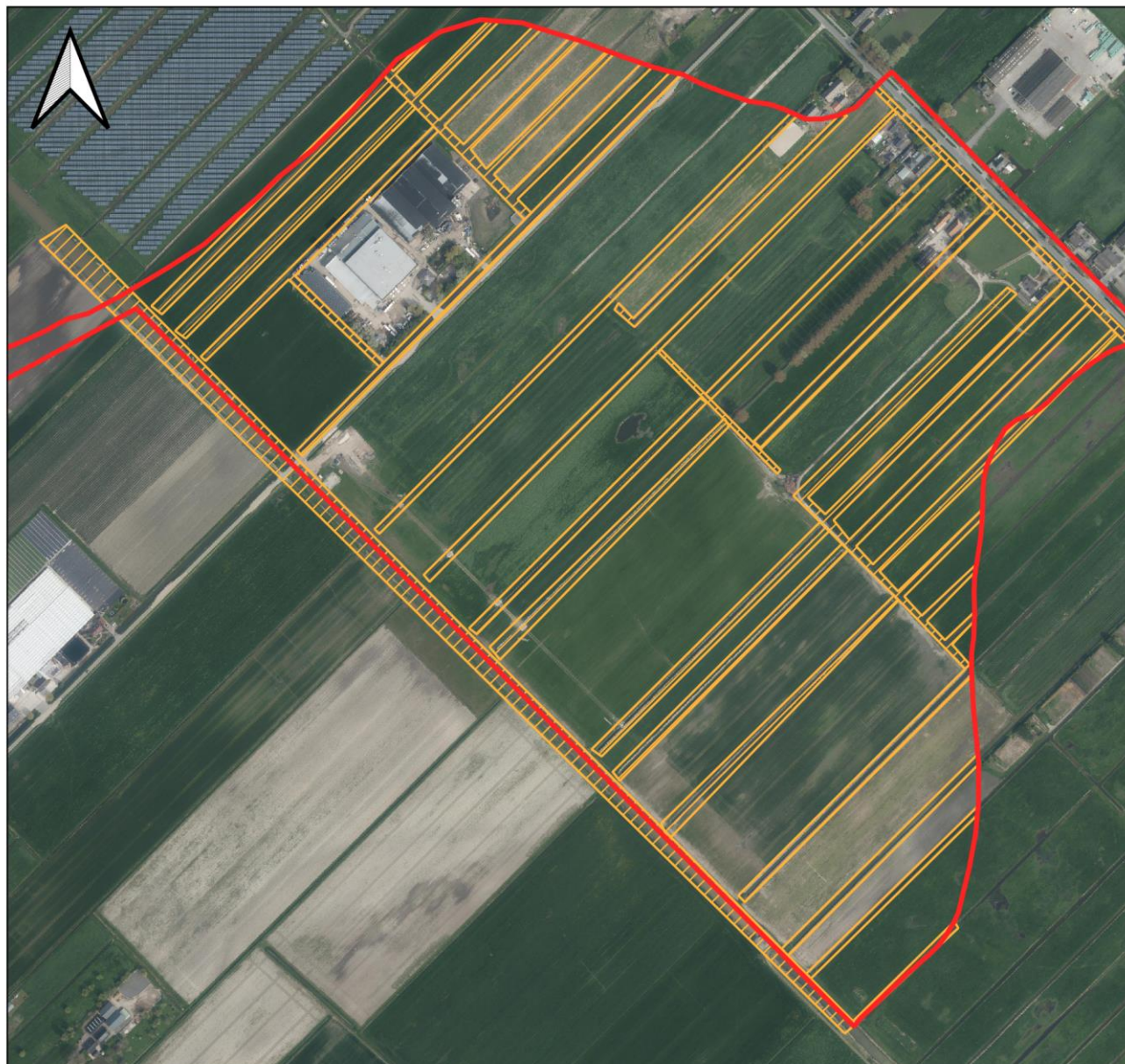

Projectnummer: 20231439

Schaal: 1:6000

Tekenaar: Matthijs Reichert

ATKB

Kaart: Grote modderkruiper
(deelgebied 2)

Legenda

Plangebied

 Plangebied

 Grote modderkruiper
leefgebied

0 100 200 300 m

Projectnummer: 20231439

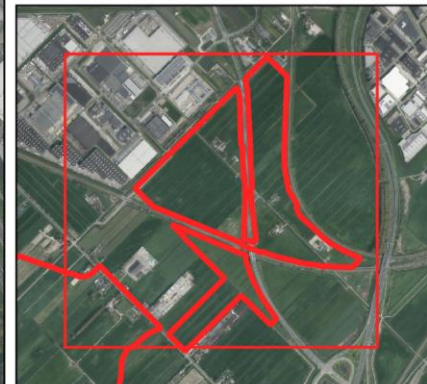
Schaal: 1:6000

Tekenaar: Matthijs Reichert

ATKB

Kaart: Grote modderkruiper
(deelgebied 3)

Legenda

Plangebied

- Plangebied
- Grote modderkruiper leefgebied

0 150 300 450 m

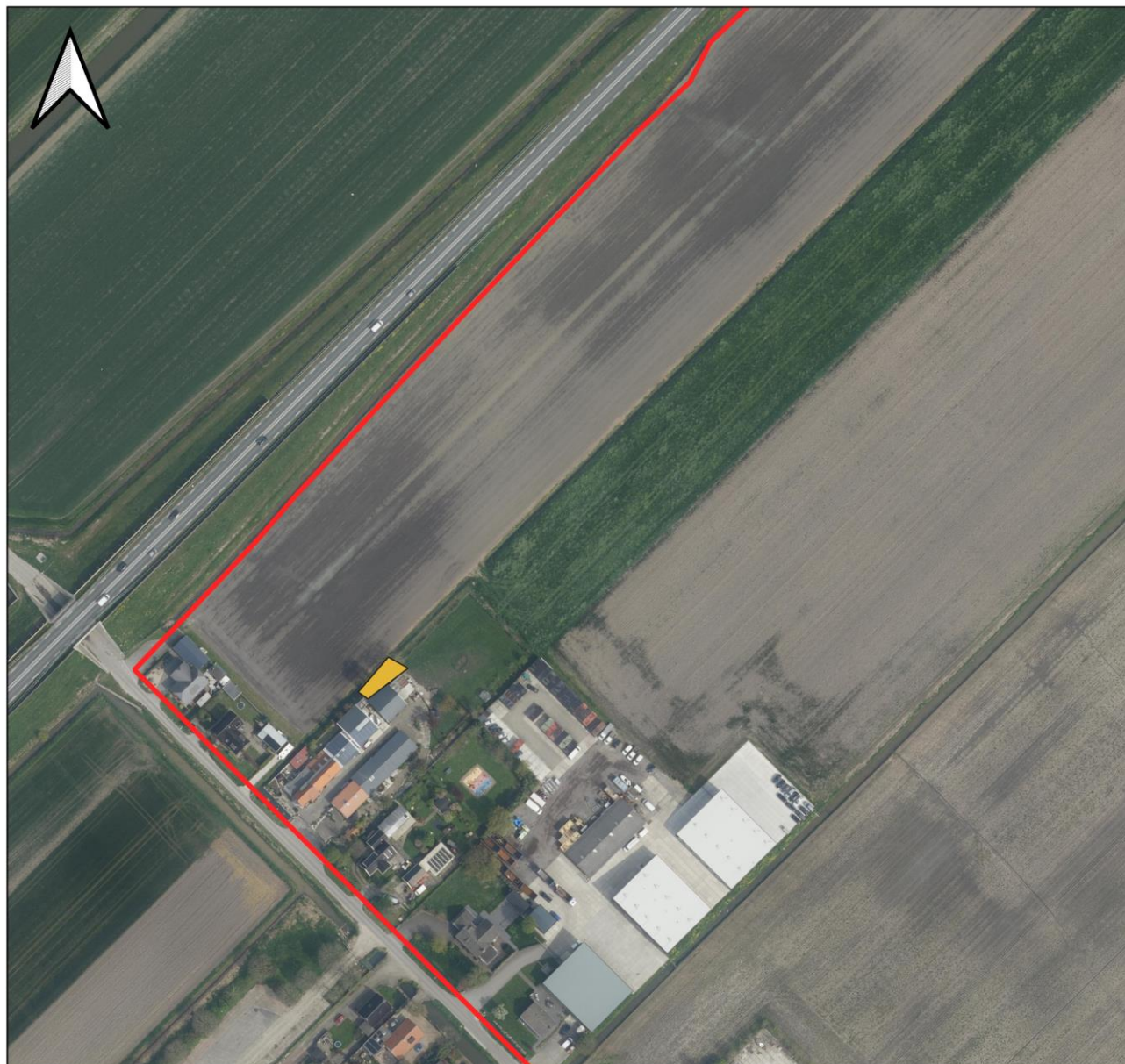
Projectnummer: 20231439
Schaal: 1:6000
Tekenaar: Matthijs Reichert

ATKB

voor natuur
en leefomgeving

BIJLAGE 9

Kaart: Grote vos (deelgebied 1)

Legenda

Plangebied

 Plangebied

 Grote vos voortplantingshabitat

0 25 50 75 m

Projectnummer: 20231439

Schaal: 1:2000

Tekenaar: Matthijs Reichert

ATKB

Kaart: Grote vos (deelgebied 2)

Legenda

Plangebied

 Plangebied

 Grote vos voortplantingshabitat

0 75 150 225 m

Projectnummer: 20231439

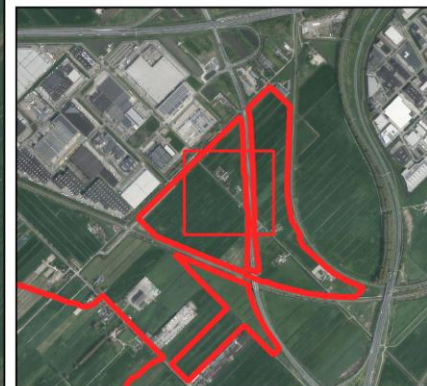
Schaal: 1:4000

Tekenaar: Matthijs Reichert

ATKB

Kaart: Grote vos (deelgebied 3)

Legenda

Plangebied

 Plangebied

 Grote vos voortplantingshabitat

0 25 50 75 m

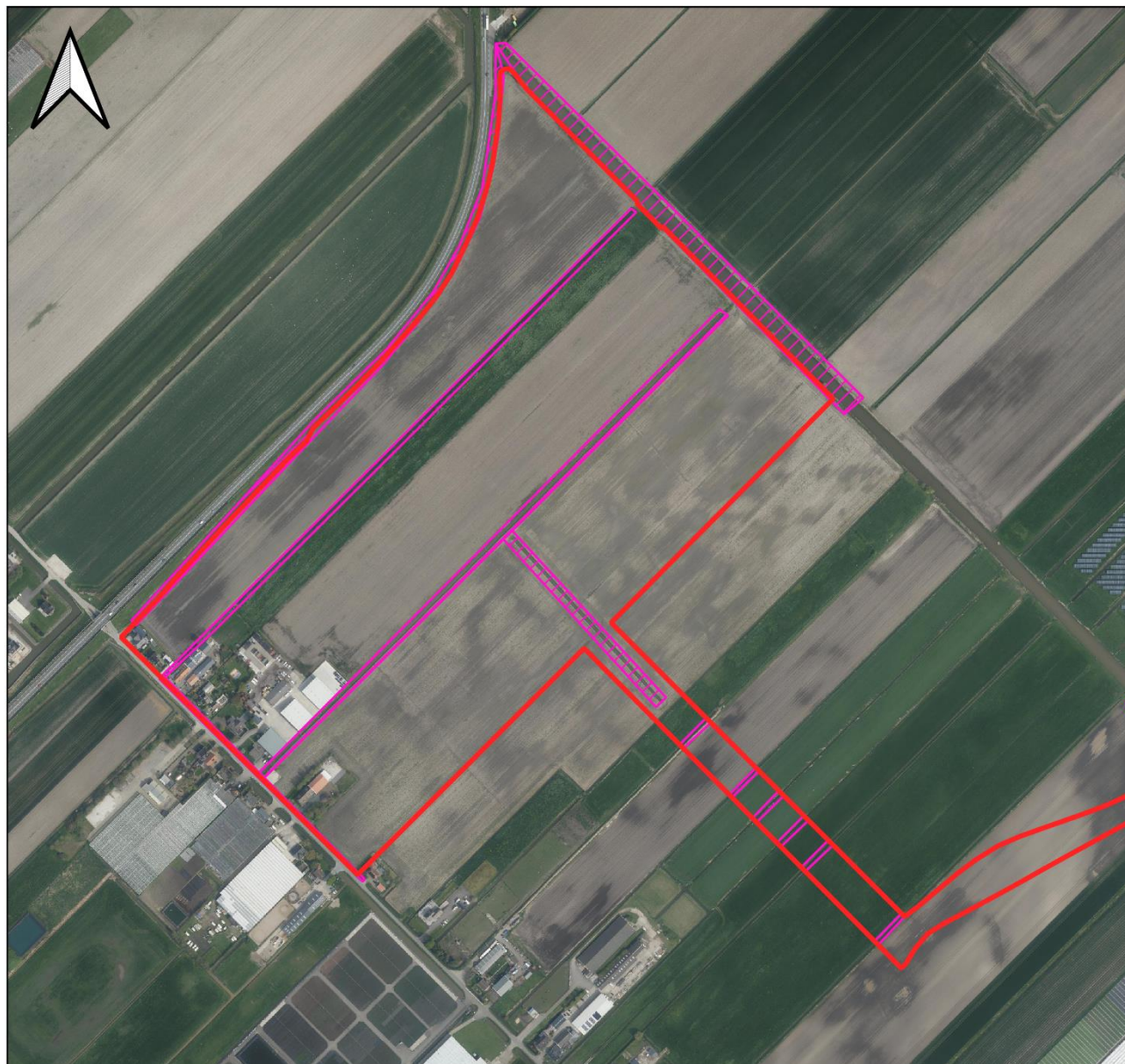
Projectnummer: 20231439

Schaal: 1:2000

Tekenaar: Matthijs Reichert

ATKB

BIJLAGE 10

Kaart: Platte schijfhoren
(deelgebied 1)

Legenda

Plangebied

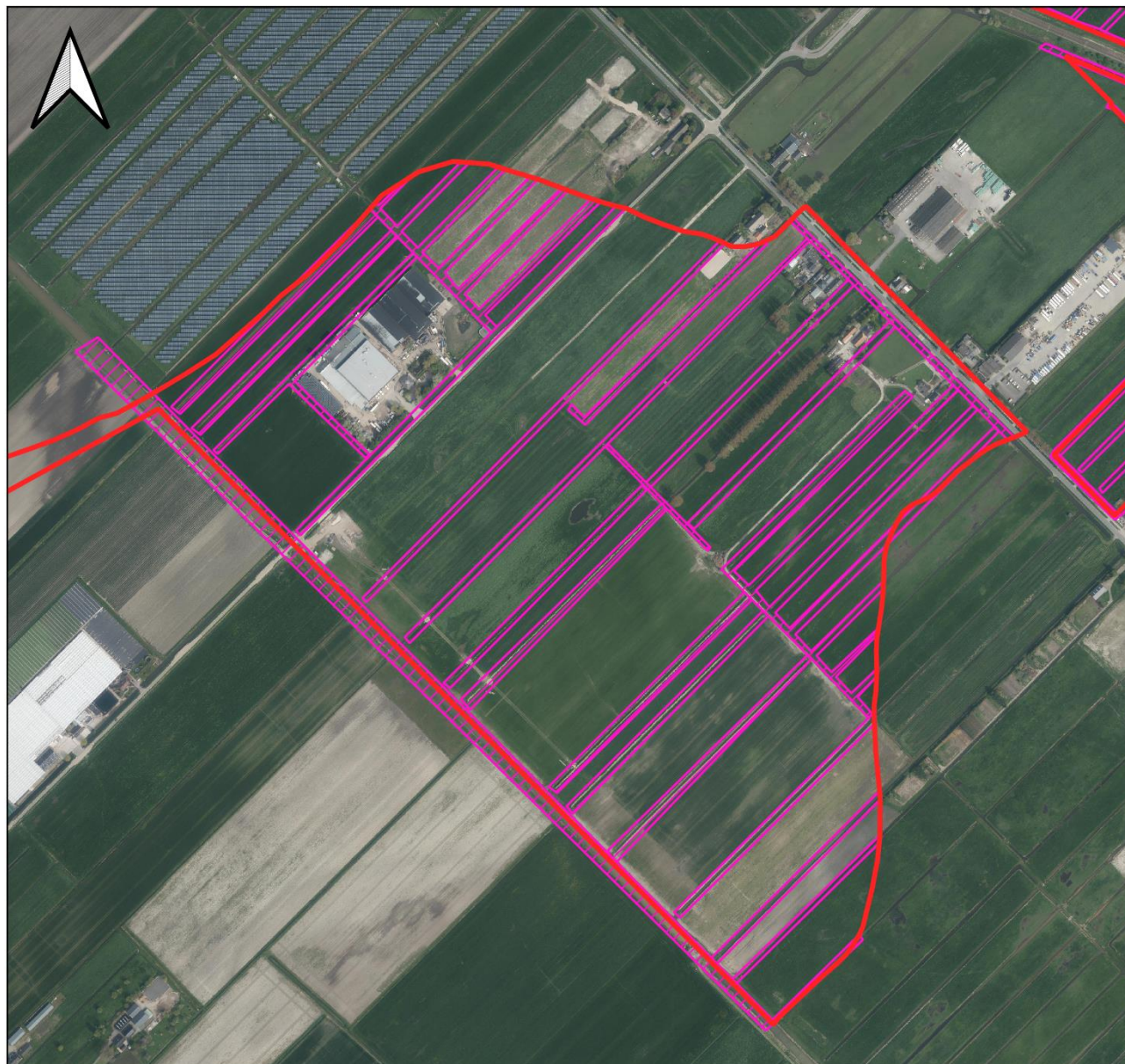
 Plangebied

 Platte schijfhoren leefgebied

0 100 200 300 m

Projectnummer: 20231439
Schaal: 1:6000
Tekenaar: Matthijs Reichert

ATKB

Kaart: Platte schijfhoren
(deelgebied 2)

Legenda

Plangebied

 Plangebied

 Platte schijfhoren leefgebied

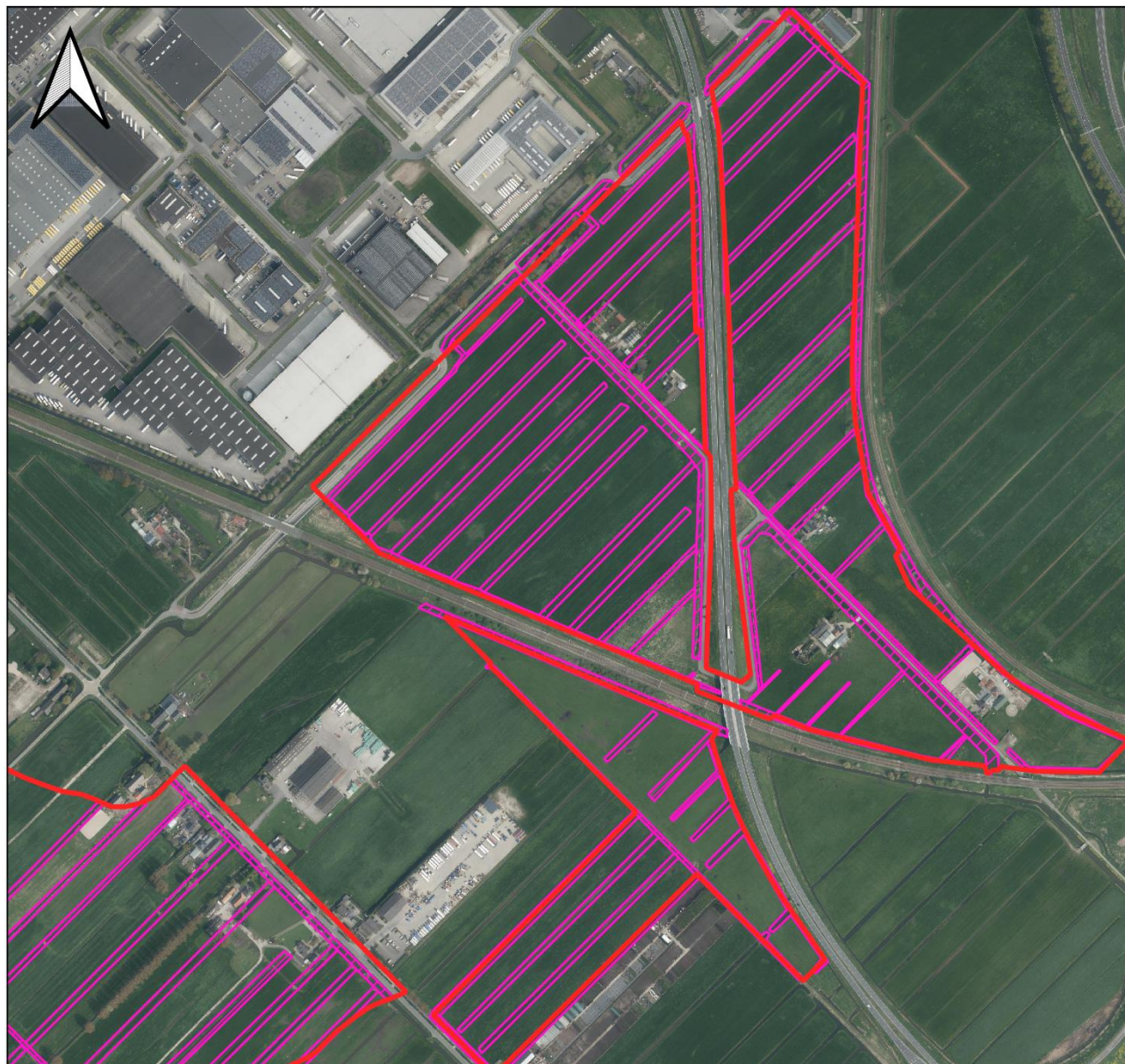
0 150 300 450 m

Projectnummer: 20231439

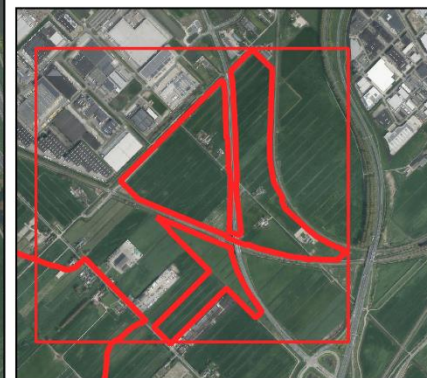
Schaal: 1:7000

Tekenaar: Matthijs Reichert

ATKB

Kaart: Platte schijfhoren
(deelgebied 3)

Legenda

Plangebied

- Plangebied
- Platte schijfhoren leefgebied

0 150 300 450 m

Projectnummer: 20231439
Schaal: 1:7000
Tekenaar: Matthijs Reichert

ATKB